

APOSTOLUL

REVISTA CADRELOR DIDACTICE

Editată de Sindicatul din Învățământ și Cercetare Neamț

SERIE NOUĂ, ANUL XXVIII, NR. 296 *ie-lugust*
<http://apostolul.slineamt.ro> 2026

SCRIPTORIUM DETURNAREA VACANTELOR MUZICALE

Cea de-a 51-a ediție a Festivalului Internațional „Vacanțe Musicale la Piatra-Neamț”, desfășurată între 5 și 11 iulie 2026, a îmbrăcat din nou municipiul de la poalele Pietricicăi în haine de gală, transformându-l, la nivel declarativ, în capitala muzicii de calitate. Orchestrat de Centrul pentru Cultură și Arte „Carmen Saeculare” și susținut financiar de Consiliul Județean Neamț, evenimentul a etalat un maraton de zece concerte și recitaluri, menite să satureze setea de cultură a publicului pe parcursul a șapte seri de efervescență estivală.

Melomanii – de la cei avizați la simpli pasageri ai actului cultural – s-au împărțit între cele șapte spectacole de anvergură de pe Platoul Curții Domnești și cele trei recitaluri găzduite de Sala „Calistrat Hogaș” a Consiliului Județean.

Din punct de vedere strict cronologic, manifestarea a debutat sub auspicii favorabile duminică, 5 iulie, cu un concert simfonic de excepție susținut de Filarmonica „Mihail Jora” din Bacău, sub bagheta dirijorului Tiberiu Soare, avându-i ca soliști pe soprana nemțencă Adina Vilichi și baritonul William Hernandez din Costa Rica.

Zilele următoare au propus publicului o serie de fuziuni inedite, pendulând între senzualitatea spectacolului *Tango Meets Opera* (Cluj Tango Orchestra), nostalgia partiturilor de film interpretate de Filarmonica Brașov și arhaismul

Mircea ZAHARIA

(continuare în pag. 19)

Bacalaureatul românesc, în fața standardelor globale

Examenul de maturitate reprezintă un punct de inflexiune major în parcursul academic. Evaluarea competențelor la finalul liceului constituie un indicator funda-

mental al eficienței unui sistem educațional. Diferențele metodologice între statele performante și România sunt, în prezent, tot mai vizibile. (...)

Bacalaureatul nostru a devenit un exercițiu steril de re-

producere a informației, nefiind axat pe evaluarea competențelor deprinse pe parcursul anilor de școală. Această diplomă nu mai validează competențele solicitate de societatea contemporană. Este imperativ să analizăm modulele în care marile națiuni își evaluează viitorul.

Gaokao. Supraviețuire academică și rigoare extremă în China

Examenul Gaokao din China este un fenomen social, emoțional și educațional cu adevărat uriaș. Familiile investesc bugete impresionante în meditații și cursuri private.

Ștefan LUPU

(continuare în pag. 8)

Rezultatele de la Evaluarea Națională

Concluzii și Recomandări ale organizației Salvați Copiii România

O analiză a rezultatelor de la Evaluarea Națională arată discrepanțele mari din țară: mai puțin de două treimi dintre elevii intrați pe pragul școlii acum nouă ani au reușit să obțină medii peste 5. Diferențele dintre județe, de peste 40 de puncte procentuale între extreme, reflectă o inegalitate teritorială structurală în accesul la o educație de calitate.

O concluzie majoră este aceea că factori care influențează puternic accesul la educație și rezultatele școlare continuă să rămână nedocumentați în contextul Evaluării Naționale: statutul socioeconomic al familiei, dizabilitatea sau nevoile educaționale speciale, impactul predării simultane, resursele școlii urmate

Red.

(continuare în pag. 6)

Probleme actuale privind respectarea drepturilor lucrătorilor din învățământ, în județul Neamț

Pincipalele drepturi ale personalului angajat în unitățile de învățământ din județul Neamț, ca și ale tuturor lucrătorilor din învățământul preuniversitar din România, sunt garantate prin Constituție și reglementate prin:

- Legea Învățământului Preuniversitar nr.198/2023;
- Regulamentele specifice (ROFUIP);
- Contractul Colectiv de Muncă Unic la Nivel de Sector de Negociere Colectivă Învățământ Preuniversitar.

Acestea vizează atât sfera profesională și de dezvoltare cât și protecția economică și socială, fiind menite să asigure exercitarea profesiei în condiții de demnitate și siguranță, protejarea autorității profesionale și crearea unui climat optim, de respect și susținere care să garanteze calitatea actului educațional.

Drepturile ce decurg din legislația în vigoare pot fi grupate în următoarele categorii:

► PROFESIONALE și de CARIERĂ

Autonomie: Libertatea de a decide metodele, mijloacele și strategiile didactice optime, adaptate nevoilor elevilor.

Libertate de exprimare: Exercițiul profesiei fără cenzură ideologică, politică sau religioasă.

Resurse și Suport: Accesul la baza materială a școlii și la resurse educaționale pentru desfășurarea calitativă a orelor.

Asociere pe criterii profesionale: Dreptul de a face parte din sindicate, asociații profesionale naționale și internaționale, organizații neguvernamentale.

Formare continuă: Dreptul și obligația de a participa la programe de dezvoltare profesională, menite să le asigure actualizarea cunoștințelor și avansarea în carieră.

Evoluție în cariera didactică: Posibilitatea de a susține examene pentru obținerea gradelor didactice (Definitivat, Gradul II, Gradul I), care se reflectă în evoluția salarială.

Mobilitate și Titularizare: Dreptul la mobilitate în sistemul de învățământ (transfer, pretransfer, detașare) și siguranța postului prin ocuparea acestuia prin concurs național (titularizare).

► FINANCIARE

Salariul de bază: Remunerarea lunară calculată în funcție de studii, funcția didactică, grad didactic și vechime în învățământ.

Sporuri și indemnizații:

- Indemnizație de dirigenție și gradație de merit (pentru performanță);
- Spor pentru suprasolicitare neuropsihică și spor pentru învățământ special/simultan;
- Spor de practică pedagogică și indemnizație pentru titlul științific de doctor.

Plata cu ora: Activitățile didactice care depășesc norma de bază sau plata pentru fracțiuni de normă/ sau cumul.

Decontarea transportului: Cadrele didactice navetiste au dreptul la decontarea cheltuielilor de transport pentru distanța dintre localitatea de domiciliu/reședință și unitatea de învățământ.

Prime și beneficii:

1. Prime de carieră didactică (pentru participarea la cursuri de formare profesională sau achiziționarea de echipamente);
2. Prima de instalare (pentru debutanții care se angajează în localități izolate);
3. Prima de pensionare (la împlinirea vârstei de pensionare).

► SOCIALE

Concediu de odihnă plătit: Cadrele didactice beneficiază de un concediu anual plătit cu o durată de **62 de zile lucrătoare**, acordat, de regulă, în perioada vacanțelor școlare.

Dezvoltare socială și asociere: Profesorii au dreptul de a participa la viața socială și publică și de a face parte din asociații, organizații culturale sau politice, naționale și internaționale.

Suspendarea activității pentru creșterea copilului: Cadrele didactice au dreptul la concediu și la indemnizație pentru creșterea și îngrijirea copilului în vârstă de până la 2 ani (sau 3 ani, în cazul copiilor cu dizabilități).

Condiții de muncă: timpul de muncă (norma didactică), dotări, program de lucru, sănătatea și securitatea în muncă.

► PROTECȚIA DEMNITĂȚII ȘI INTEGRITĂȚII

Protecție juridică și socială: Legea interzice perturbarea orelor sau înregistrarea activității didactice fără acordul profesorului, asigurând totodată inviolabilitatea spațiului destinat activităților instructive-educative, protecție împotriva abuzurilor și discriminării, protecție fizică și morală, respectarea vieții private.

În îndeplinirea rolului fundamental de a apăra și promova drepturile, libertățile și interesele profesionale, economice, sociale și culturale ale salariaților din școlile județului Neamț, Sindicatul Liber al Lucrătorilor din Învățământ și Cercetare Științifică Neamț a constatat că nivelul de respectare a acestor drepturi depinde de la o categorie la alta, de la o școală la alta și de factori pe care angajatorii (directorii unităților de învățământ) nu-i pot controla, (de exemplu: programul de salarizare Edușal, gestionat de Ministerul Educației și Cercetării, modificări legislative efectuate fără consultarea partenerilor de dialog social, măsurile abuzive dispuse de M.E.C., bugetele UAT-urilor etc.).

DREPTURI NERESPECTATE – în anul școlar 2025/2026

1. Dreptul la salarizare corectă, conform legii.

• Calculul incorect al sporului de solicitare neuropsihică.

Începând cu luna octombrie 2025, ca urmare a modificării programului EDUSAL dispusă de MEC, la calculul salariului angajaților, sporul de suprasolicitare neuropsihică în cuantum de 10% s-a aplicat la salariul de bază cu excluderea majorărilor reprezentând dirigenția / gradația de merit/ învățământ special/ învățământ simultan, generându-se grave prejudicii salariaților din sistemul de educație.

Efect: – acțiuni în justiție.

• **Reducerea tarifului la plata cu ora.** Se micșorează cu aproape jumătate suma plătită pentru orele suplimentare, care ajunge să fie mai mică decât plata unei ore din norma de bază. Afectează, în primul rând, profesorii care desfășoară activitate în Centrele de Excelență unde se pregătește performanța.

Efect: diminuarea numărului de cadre didactice dispuse să ofere pregătirea olimpicilor, a elevilor capabili de performanță școlară.

• **Sistarea executării hotărârilor judecătorești, privind plata indemnizației de doctorat pentru cadrele didactice care au echivalat titlul științific de doctor, cu gradul didactic I.**

Efect: Declanșarea procedurii de executare silită a unităților de învățământ, solicitarea penalităților și a cheltuielilor de judecată.

• **Neplata / Întârzierea plății sumelor, reprezentând drepturi salariale obținute în baza hotărârilor judecătorești.**

Efect: Creșterea gradului de frustrare și neîncredere în autoritatea statului de drept.

• **Eliminarea unor beneficii salariale.** Sunt eliminate voucherele de vacanță iar indemnizația de hrană se acordă doar celor cu salarii sub 6.000 lei.

Efect: Nivel ridicat de nemulțumire, apariția sentimentului de discriminare, demotivarea.

2. Dreptul la decontarea cheltuielilor de transport la și de la locul de muncă pentru personalul didactic care are domiciliul sau reședința în afara localității unde se află sediul unității/instituției de învățământ unde își desfășoară activitatea.

La nivelul județului Neamț:

• întârzieri la plată – municipiul Roman, Petricani, Boghicea, Vânători-Neamț;

• restanțe de plată pentru o perioadă de peste un an – Agapia, Oniceni, Borlești.

Efect: acțiuni în justiție.

Palatul Copiilor și Asociația Culturală „Arte.Ro”, premiate la Ambasada Republicii Cehe în România

Ambasada Republicii Cehe la București a găzduit marți, 16 iunie 2026, festivitatea de premiere a elevilor români participanți la cea de-a 53-a ediție a Expoziției Internaționale de Arte Frumoase pentru Copii de la Lidice. În fiecare an, competiția propune o temă unică aleasă de Memorialul Lidice în colaborare cu UNESCO, tema din acest an fiind „Jocul”.

La această ediție au participat câteva mii de tineri artiști cu vârste între 7 și 16 ani, din peste 80 de țări. Concursul de la Lidice a fost înființat în anul 1967 pentru a co-

memora copiii din satul ceh Lidice uciși de naziști, precum și toate victimele infantile ale războaielor. Devenită internațională în 1973, competiția este astăzi un reper global.

Îmi exprim întreaga gratitudine pentru Excelența Sa, Martin Košatka, ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Cehe în România, pentru domnul consul Ivo Svoboda și pentru întreaga echipă a ambasadei. O recunoștință și domnului referent consular Alexandru Stoian, pentru colaborarea excelentă.

Irina Aelenei, elevă în clasa a

XI-a la Liceul de Arte „Victor Brauner” din Piatra-Neamț, a fost recompensată cu Mențiunea de Onoare la categoria de vârstă 16 ani pentru lucrarea „Noi și omul de zăpadă”. Irina frecventează de patru ani și cursurile Cercului de Pictură II de la Palatul Copiilor Piatra-Neamț, unde și-a început parcursul artistic și unde a muncit asiduu pentru dezvoltarea ei plastică și personală.

Încurajată constant să-și descopere vocația și pregătită pentru admiterea la liceu în atelierul de la Palatul Copii-

Irina Aelenei - Jocul

lor, Irina a confirmat rapid, obținând primele premii importante. Înzestrarea sa plastică deosebită, efortul creator consistent în stăpânirea tehnicilor graficii și ale acuarelei, simțul culorii bine conturat și originalitatea abordării au impresionat juriile internaționale. Talentul și intuiția sa artistică au fost remarcate de personalități prestigioase de la importante reuniuni plastice. În ultima perioadă, Irina a progresat semnifi-

cativ conceptual, tehnic și compozițional, remarcându-se totodată prin prezența sa discretă și caracterul frumos, de om bine educat.

Acest premiu vine ca o încununare a efortului său artistic. O contribuție semnificativă a avut-o și disponibilitatea profesoarei de atelier de la Liceul de Arte, doamna Ana Calistru, un cadru didactic de mare vocație, formată la rândul ei în atelierelor de pictură ale Palatului, coordonate de profesorul Lucian Gogu-Craiu și de subsemnata.

Prof. Cristina PETRARIU,
președinte Asociației
Culturale Arte.Ro.

Probleme actuale privind respectarea drepturilor lucrătorilor din învățământ, în județul Neamț

3. Dreptul la acordarea indemnizației de instalare, în cuantum de un salariu de bază, potrivit art.23 din H.G. nr.281/1993, suportată din bugetul autorităților administrației publice locale.

Nerespectat la Liceul „Dimitrie Leonida” Piatra-Neamț și Școala Gimnazială Dumbrava Roșie.

Efect: acțiuni în justiție.

4. Dreptul la condiții de muncă – afectat, în principal, de modificările legislative dispuse fără consultarea partenerilor de dialog social (legea 141/2025).

- Creșterea normei didactice de la 18 la 20 de ore pe săptămână pentru profesorii titulari. Această măsură duce la scăderea veniturilor prin recalcularea normei lunare de salarizare (de la 72 la 80 de ore), eliminarea unor posturi și blocaje în mobilitatea personalului didactic;

- Creșterea timpului total de muncă cu plafonarea nivelului salarial;
- Creșterea numărului de elevi per clasă cu 2-4. Se permite depășirea pragurilor legale, în cazuri „justificate”, pentru a reduce costurile, dar fără o analiză a eventualei impact asupra calității predării și încărcării profesorilor;

- Comasarea unităților de învățământ. Se reorganizează rețeaua școlară prin unificarea școlilor mici (sub 500 de elevi) sau suprapuse administrativ, ceea ce duce la dispariția unor posturi didactice, administrative și funcții de conducere.

Efect: suprasolicitarea birocratică, impact negativ asupra sănătății angajaților, asupra calității actului educațional și a veniturilor.

5. Dreptul la protecția demnității și siguranța profesiei.

- Existența cazurilor de agresiune emoțională și verbală din partea elevilor sau a părinților, în general nedeclarate oficial;

- Existența formelor de abuz și hărțuire la locul de muncă, exercitate de unii angajatori asupra salariaților, semnalate la Colegiul „Miron Costin” Roman, C.S.E.I. „Al. Roșca” Piatra-Neamț, Școala Gimnazială Văleni.

Efect: consecințe asupra sănătății psihice și a capacității de muncă a individului, deteriorarea climatului organizațional, acțiuni în justiție.

Gabriela GRIGORE,
secretar general al S.L.L.I.C.S. Neamț

Tiberiu Dragoș Oprea, dirijor: „Studiul individual este fundamentul activității unui dirijor”

Cum este întoarcerea la „Văcănțele Muzicale”?

— Foarte plăcută. În anul 2022, am primit distincția aniversară a ediției de reluare a festivalului după o pauză de doi ani, cauzată de pandemie. Numărul ediției de atunci, 47, a coincis cu vârsta mea. 51 de ani am împlinit pe 5 iulie, deci, merg mână în mână cu acest festival, ediție de ediție. Într-o vreme în care sunt din ce în ce mai puțini bani și din ce în ce mai puțin interes pentru cultură, dedicarea oamenilor și pasiunea înlocuiesc adesea lipsa de fonduri, creând adevărate oaze de frumusețe și spiritualitate.

— Când începe să capete sens munca unui dirijor?

— Când orchestra și publicul se regăsesc împreună în muzică și când coopțăm în ideea noastră artistică cât mai multă simțire. Singur, un dirijor nu are nicio valoare. Muzica clasică nu se va pierde niciodată, indiferent de câți ani vor trece. Va rămâne o certitudine și întotdeauna vom regăsi ceva nou în ea. Noi nu călcăm și respirăm în fiecare zi la fel. Așa este și cu muzica clasică, căreia îi găsim valențe noi de fiecare dată când o interpretăm. Dacă nouă ne place ceea ce facem, e clar că și publicului îi va plăcea și scopul va fi atins. Dirijorul trebuie să vorbească cât mai puțin și să arate cât mai mult. În spatele fiecărui concert sunt sute de ore de muncă. Cheltuim multă energie, inclusiv la propriu, și studiind, și interpretând. Adeseori, scădem în greutate câte două kilograme chiar și netranspirând, adică este o scădere energetică extraordinară, dar și o încărcare pe măsură în același timp. Aplauzele de la finalul unui concert, ne umplu de fiecare dată de energie, sunt revigorante și reconfortante.

— Cum e să trăiești zilnic sub semnul muzicii, al artei?

— Nici nu mai fac diferența, este viața mea pe de-a-ntregul. M-am născut într-o familie de muzicieni, tata, Gheorghe Oprea, etnomuzicolog și pedagog, dirijor al corului studentesc „Gaudeamus”, care rivaliza pe vremea

1996, însă parcă voiam mai mult. Și am ales să pătrund și în lumea artei dirijorale, la sugestia mamei. Încă îmi mai place să studiez și la vioară cât am timp, deoarece nu poți face două lucruri la un nivel înalt. Am studiat vioara cu Georgeta Atanasie și cu Mircea Constantinescu. Greu găsești

mul german, în Beethoven, Brahms, dar dirijez cu aceeași plăcere compozitori francezi, italieni, ruși, nordici...

— Fiecare artist are afinități față de un anumit sistem de valori. Cine vă încântă în profesie?

— Am doi maeștri de suflet: Ludovic Bács și Valentin Gruescu, ambii exemple de măreție, modestie și generozitate. L-am întrebat pe Ludovic Bács: „Maestre, dumneavoastră ce lucrare sau stil favorit aveți?”. Mi-a răspuns că noi, ca dirijori, nu avem voie să ne placă ceva anume. Valentin Gruescu este primul care, cumva, m-a aruncat în „foc”. Când eram în anul II, domniei sale i s-a propus să preia vestitul cor de copii care devenise cor de voci egale, „Voces Primavera”, cor de fete. Maestrul Claudiu Negulescu, dirijorul lor formator murise, și Valentin Gruescu a fost rugat să preia conducerea acestui cor. A refuzat, avea multe îndatoriri didactice, și, dintre toți studenții, mi-a propus mie să devin dirijorul corului. Am condus doi ani această formație corală, timp în care am susținut câteva concerte și am întreprins un turneu la Moulon, în Franța. Printre formațiile corale de suflet se numără și Camera „Danubii” de la Călărași pe care am preluat-o de la tata și pe care am condus-o între anii 2000 și 2004.

— Dacă ar trebui să faceți în câteva cuvinte autoportretul dirijorului Tiberiu Dragoș Oprea, ce ați sublinia?

— Că sunt sincer, calm, răbdător, perseverent... Că trăiesc pentru muzică.

A consemnat Violeta MOȘU

Născut la Constanța, într-o familie de muzicieni cu o largă și profundă cultură profesională, maestrul Tiberiu Dragoș Oprea activează ca prim-dirijor al Filarmonicii din Pitești și al Teatrului Național de Operă și Balet „Oleg Danovski” din Constanța și este cadru universitar asociat al catedrei de muzică la Universitatea „Ovidius”. Totodată, este fondator artistic al Filarmonicii din Pitești.

Cu o bogată activitate concertistică, s-a impus de la primele concerte printr-un înalt profesionalism și o temeinică stăpânire a tehnicii.

La actuala ediție a Festivalului „Văcănțele Muzicale”, Tiberiu Dragoș Oprea a dirijat Orchestra simfonică a Filarmonicii

de Stat din Sibiu, care a prezentat Uverturile „La Finta Giardiniera”, și „Bastien și Bastienne”, Concertul pentru flaut și orchestră nr. 1 în Sol Major, KV313 și Simfonia nr. 40 în sol minor, K. 550, de Wolfgang Amadeus Mozart.

muri cu „Madrigal”, mama, Marcela Oprea, pianistă și corepetitoare la Liceul „Floria Capsali”, iar sora, soprana, în prezent este profesoară de canto la Pitești. Tot timpul am fost înconjurat de muzică. Studiul individual este fundamentul activității unui dirijor. Repetițiile și concertul sunt doar vârful muncii. Fără această intensă muncă de pregătire, ghidarea muzicienilor nu este posibilă.

— Consacrarea ca dirijor cum a venit?

— La început eram concert maestrul Orchestrei Filarmonice a Tinerețului Bucureștean, am debutat în anul

și capeți post de dirijor în calitate de proaspăt absolvent și atunci m-am angajat violonist la Filarmonica din Râmnicu Vâlcea și din când în când și dirijam. Cred, totuși, că adevărata consacrare a venit odată cu activitatea desfășurată în cadrul Filarmonicii din Pitești al cărui fondator artistic sunt alături de alți colegi și la Teatrul Național de Operă și Balet „Oleg Danovski” din Constanța. Sunt, cumva, în această dualitate care se completează foarte bine în sufletul meu, simfonicele cu opera. Apoi, sunt invitat permanent al filarmonicilor din țară. Mă regăsesc foarte des în simfonice

Lecția de istorie □ Luna iulie □ Lecția de istorie □ Luna iulie □ Lecția de istorie □ Luna iulie □ Lecția de istorie

Luna IULIE 2026

4/1911 – n. **Miron V. Șoarec**, la Piatra-Neamț (d. 1988, Cluj), profesor universitar, dirijor. A absolvit Școala Primară Nr. 1, Liceul „Petru-Rareș”, ambele din Piatra-Neamț, Conservatorul de Muzică, București. Profesor la Liceul de Muzică din Timișoara, dirijor al Orchestrei Simfonice din Reșița, apoi profesor la Conservatorul din Cluj. În 1943, a dirijat Orchestra Filarmonicii din Iași, cu ocazia inaugurării Teatrului din Piatra-Neamț. Scrieri: „Manual pentru pian” și „Prietenul meu Dinu Lipatti”.

■ 4/1914 – n. **Nichita Bistriceanu**, la Piatra-Neamț (pseud. Mihai Nichita, d. 30.12.1997), ziarist, poet, prozator, absolvent al Școlii Normale de Băieți „Gheorghe Asachi” din Piatra-Neamț și al Școlii Militare de Ofițeri de Rezervă,

învățător (Tarcău, Ardeluța, Cracăul-Negru și Bistrița), ziarist („Flacăra” și „Ceahlăul”, Piatra-Neamț, „Steagul roșu”, Bacău). În război, a participat pe front, și în Est, și în Vest. A fost primit

Rememorări nemțene

în U. S. (1951), când, se pare, Mihail Sadoveanu i-a atribuit numele Nichita Bistriceanu. Carte apărută postum – „Glasul sufletului meu. Poezii – jurnal de război” (2007), îngrijitor al ediției, Emil Bucureșteanu.

■ 5/6/1896 – n. **Jean Mihail** (pseudonim Jean Mihailovici), la Hălăucești, Roman (d. 12.03.1963, București), regizor de film. A absolvit Liceul „Roman-Vodă”; studii în domeniul cinematografiei în Germania și Franța. Pionier al artei cinematografice românești. Filme (regie,

scenografie, comentarii, machiaj) 1923-1963: „Țigăncușa de la iatac”; „Păcat”; „Manasse” ș. a. Carte: „Filmul românesc de altădată”, 1963.

■ 6/1958 – n. **Adrian Alui Gheorghe**, la Topolița, Neamț, scriitor. Facultatea de Filologie, Iași, dr. în filologie. A condus Cercul Literar „Tinerete fără bătrânețe” din Piatra-Neamț, profesor, ziarist, director de muzeu, consilier, deputat, director al Direcției pentru Cultură Neamț și al Bibliotecii Județene „G. T. Kirileanu”. Colaborează la cele mai importante reviste din țară. Inițiator al mai multor publicații literare din Neamț („Antiteze”, „Biblioteca din Nord”, „Caietele de la Durău”,

Examenale verii – EVALUAREA NAȚIONALĂ 2026

SINTEZA REZULTATELOR ÎNAINTE DE CONTESTAȚII

Pe plan național

P În perioada 22 – 26.06.2026 s-a desfășurat Evaluarea Națională pentru absolvenții clasei a VIII-a, din anul școlar 2025 – 2026.

Pe plan național, examenul a fost susținut integral de 143.251 de absolvenți de gimnaziu (din totalul celor 148.268 de absolvenți înscriși), rezultând o rată de participare de 96,6%.

Au obținut medii mai mari sau egale cu 5 (cinci) 113.192 de elevi (79%). 7 elevi au încheiat examenul cu media 10 (zece).

Rezultate/probe:

• **Limba și literatura română:** 117.538 de elevi (81,8%) au obținut note mai mari sau egale cu 5 (cinci). **398 de elevi au primit nota 10 (zece).**

Număr de lucrări evaluate: 143.713.

• **Matematică:** 106.505 elevi (74,3%) au fost notați cu note mai mari sau egale cu 5. **102 elevi au fost notați cu 10 (zece).**

Număr de lucrări evaluate: 143.382.

• **Limba și literatură maternă:** 7.980 de elevi (90,3%) au obținut note mai mari sau egale cu 5 (dintre aceștia, 86 de elevi au obținut nota 10).

Număr de lucrări evaluate: 8.834.

• Au fost eliminați pentru fraudă/tentative de fraudă 8 elevi (lucrările lor au fost notate cu 1, conform metodologiei).

În județul Neamț

În județul Neamț s-au înscris la examen 3.586 de elevi care au absolvit clasa a VIII-a în anul școlar 2025 – 2026, din 113 unități de învățământ cu personalitate juridică.

La proba de **Limba și literatura română** au fost prezenți **3.559** de candidați (**99,24%**). Au obținut note mai mari sau egale cu 5 (cinci) **2.853** de candidați (**80,16%**), iar dintre aceștia, **șase candidați au obținut nota 10.**

La proba de **Matematică** au fost prezenți **3.560** de candidați (**99,27%**). Au obținut note mai mari sau egale cu 5 (cinci) **2.492** de candidați, (**70%**) au primit note mai mari sau egale cu 5 (cinci), **un singur** candidat a obținut nota 10.

2.690 dintre candidații prezenți la ambele probe (75,63%) au obținut la examen medii mai mari sau egale cu 5 (cinci) și nu s-a înregistrat nicio medie de 10.

SINTEZA REZULTATELOR FINALE

Pe plan național

Au fost depuse 48.471 de solicitări pentru vizualizarea lucrărilor,

defalcate astfel:

- **Limba și literatura română: 26.889;**
- **Limba și literatura maternă: 970;**
- **Matematică: 20.612.**

În urma acestui proces, au fost depuse **14.176 de contestații (4,79%** din numărul total de lucrări), număr ce marchează o scădere semnificativă comparativ cu anul 2025, când au fost depuse 19.101 contestații (6,08% din numărul de lucrări).

Pe discipline, contestațiile au următoarea distribuție:

- **8.981 de contestații** pentru lucrări la proba de Limba și literatura română (11.354 în anul 2025);
- **307 contestații** pentru lucrări la proba de Limba și literatura maternă (355 în anul 2025);
- **4.888 de contestații** pentru lucrări la proba de Matematică (7.392 în anul 2025).

Reevaluarea lucrărilor a căror notare inițială a fost contestată, a generat schimbarea notei prin creștere pentru 8.696 de lucrări. Pentru 4.265 de lucrări notele au fost modificate prin scădere, iar pentru 1.215 lucrări notele au rămas nemodificate.

La proba de **limba și literatura română**, în cazul a **77,86%** dintre lucrările reevaluate diferența între nota inițială și nota obținută în urma reevaluării a fost mai mică sau egală cu 0,5 puncte (în plus sau în minus). Dintre acestea, pentru 417 dintre lucrări nota inițială nu a fost modificată.

La **matematică**, în cazul a **98,85%** dintre lucrările reevaluate diferența între nota inițială și cea obținută în urma reevaluării a fost mai mică sau egală cu 0,5 puncte (în plus sau în minus). Dintre acestea, pentru 778 dintre lucrări nota inițială nu s-a modificat.

La proba de **limba și literatura maternă**, în cazul a **77,52%** dintre lucrările reevaluate diferența între nota inițială și cea obținută în urma reevaluării a fost mai mică sau egală cu 0,5 puncte (în plus sau în minus). Dintre acestea, pentru 20 dintre lucrări nota inițială a rămas nemodificată.

În județul Neamț

În județul Neamț s-au înscris la examen 3.586 de elevi care au absolvit clasa a VIII-a în anul școlar 2025 – 2026, din 113 unități de învățământ cu personalitate juridică.

Au fost înregistrate 156 contestații la Limba și literatura română și 86 la matematică.

Statistica rezultatelor finale:

La proba de Limba și literatura română au obținut note mai mari sau egale cu 5 (cinci) 2.855 de candidați (80,35%), iar dintre aceștia, șase candidați au obținut nota 10.

La proba de Matematică 2.496 de candidați (70,11%) au primit note mai mari sau egale cu 5 (cinci), iar dintre aceștia, un candidat a obținut nota 10.

Red.

Lecția de istorie □ Luna iulie □ Lecția de istorie □ Luna iulie □ Lecția de istorie □ Luna iulie □ Lecția de istorie

”

Conta”, „Ion Creangă”, „Meridianul Ozana”). Distins cu Premiul Național al U. S. și cu Ordinul Meritul Cultural, în Grad de Cavaler și în Grad de Ofițer. Fondator al Colocviilor Naționale de Poezie. A îngrijit multe cărți din creația lui Aurel Dumitrescu.

■ 9/1946 – n. **Mircea-Răzvan Ciacaru**, la Cluj (d. 3 martie 2020, Piatra-Neamț), pictor. Cursuri primare, gimnaziale, liceale și Facultatea de Arte Plastice (1973), toate la Timișoara. Repartizat în Județul Neamț (1973), a predat la școlile din Bălățești și Negrești, apoi la Școala Populară de Artă, până în 1981, când s-a transferat la Complexul Muzeal Județean Neamț (muzeograf restaurator). Expoziții personale (1974-2013) la: Tel Aviv, Almere – Olanda, Frankfurt pe Main. Expoziție de grup la Bruxelles. În colecții: Olanda, Franța, Canada, S. U. A.,

Germania, Israel, Suedia, Italia.

■ 11/1936 – n. **Ștefan V. Negrea**, la Girov, Neamț, biolog, publicist, absolvent al Liceului „Petrus Rareș”, Piatra-Neamț și al Facultății de

Rememorări nemțene

Biologie din București, doctor în biologie (1971). A efectuat cercetări ecologice în Marea Neagră și în regiunile inundabile ale Dunării, studii de speologie și ecologie subterană în România și Cuba. A publicat peste o sută de articole în reviste de specialitate, i s-a decernat Premiul „Emil Racoviță” al Academiei Române (1973).

■ 15/1954 – n. **Ioan Popei**, la Agapia, Neamț, artist plastic. A absolvit Școala Populară de Artă, participă la expoziții de grup cu artiștii din Piatra-Neamț și la taberele de creație. Este

autor de pictură religioasă, cu care se afirmă în țară și în străinătate. Expoziții: Franța, Olanda, Australia, Austria, Germania, Ungaria. Are lucrări în colecții din Europa, Australia și S. U. A. A primit Marele Premiu al Expoziției Taberei de Creație Botoșani, Premiul pentru Portret la Concursul „Arthur Verona” ș. a. Colaborator la revista **APOSTOLUL**.

■ 15. 07. 1976 – n. **Daniel Dieaconu**, la Piatra-Neamț, profesor, istoric, eseist, documentarist. Colaborator la revista **APOSTOLUL**. După absolvirea Facultății de Istorie din București, a

Constantin TOMȘA

(continuare în pag. 6)

Rezultatele de la Evaluarea Națională

Concluzii și Recomandări ale organizației Salvați Copiii România

(urmăre din pag. 1)

etc. Rezultatele de anul acesta confirmă că problemele sistemului de învățământ nu se limitează la performanța de la examen, ci țin de parcursul întreg al unei generații și de inegalitățile dintre județe, spune **Gabriela Alexandrescu**, Președinte Executiv Salvați Copiii România.

Recomandări:

Pornind de la aceste constatări, Salvați Copiii România adresează Ministerului Educației un set de recomandări menite să crească rezultatele pozitive ale elevilor și să reducă decalajele teritoriale, prin măsuri care să acționeze deopotrivă asupra cauzelor abandonului, ale insuccesului școlar și ale accesului inegal la o educație de calitate:

1. Creșterea alocărilor generale pentru educație și îmbunătățirea coeficienților de diferențiere și de corecție ai costului standard per elev, astfel încât finanțarea de bază să reflecte mai fidel nevoile reale ale școlilor din mediile dezavantajate.

2. Extinderea accesului la educație timpurie de calitate, prin dezvoltarea rețelei de creșe și grădinițe în comunitățile defavorizate și cuprinderea copiilor din medii vulnerabile încă din antepreșcolaritate, întrucât primii ani de viață sunt decisivi pentru dezvoltarea cognitivă și socioemoțională, iar participarea timpurie reduce semnificativ riscul de eșec ori abandon școlar.

3. Valorificarea datelor deja colectate prin SIIIR pentru o analiză longitudinală la nivel de elev, care să lege rezultatele Evaluării Naționale de mediul de reședință, statutul socioeconomic și resursele școlii.

4. Instituirea unui sistem de avertizare timpurie a abandonului pentru identificarea elevilor cu risc și instituirea unor măsuri de sprijin prin parteneriate formalizate cu serviciile sociale locale, reglementate printr-un protocol sau prin norme metodologice comune cu Ministerul Muncii.

5. Extinderea programelor de remediere, Școala după Școală și A Doua Șansă, împreună

cu asigurarea unei mese sănătoase, în toate comunitățile vulnerabile.

6. Organizarea separată a claselor a VIII-a și introducerea unor garanții de calitate pentru colectivele mici de elevi din mediul rural, pentru reducerea predării simultane în anul terminal.

7. Susținerea unei intervenții timpurii în alfabetizare (literație și numeratie) în ciclul primar, prioritar în școlile dezavantajate.

8. Atragerea și menținerea cadrelor didactice calificate în zonele defavorizate prin stimulente, mentorat și stabilitate pentru profesorii din școlile rurale și izolate.

9. Monitorizarea și publicarea anuală a unui indicator de echitate teritorială, care să urmărească decalajul dintre extreme ca țintă asumată de politică publică.

Persoana de contact: Roxana Paraschiv, Coordonator Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului, Organizația Salvați Copiii, tel. 0745.664.674, email – roxana.paraschiv@salvaticopiii.ro.

Examenenele verii – BACALAUREAT 2026

SINTEZA REZULTATELOR ÎNAINTE DE CONTESTAȚII

e plan național

Ministerul Educației a publicat, pe 7 iulie 2026, rezultatele inițiale la probele scrise din cadrul sesiunii iunie – iulie a examenului național de bacalaureat 2026 (prima afișare), pe [pagina web dedicată](#) și în centrele de examen.

Datele introduse în aplicație relevă o rată cumulată de promovare (toate promoțiile) de 74.8% (înainte de contestații).

Au promovat, în total, 94.345 de candidați (90.263 de candidați din promoția curentă, respectiv 4.082 din promoțiile anterioare) din numărul celor 126.169 de candidați prezenți.

Pentru promoția curentă, rata de reușită/promovare este de 79.7%, în timp ce pentru promoțiile din anii trecuți, procentul se situează la 31.7%.

45 de candidați au încheiat probele scrise cu media 10. Cei mai mulți

candidați (16.217 din toate promoțiile) au obținut medii situate în intervalul 9 – 9.49.

4.685 de candidați nu s-au prezentat, iar 67 de candidați au fost eliminați.

Numărul notelor de 10 pe probe/discipline de examen:

- Limba și literatura română: 454;
- Limba și literatura maternă: 34;
- Proba obligatorie a profilului: 3.548 (Matematică: 2.289; Istorie: 1.259);
- Proba la alegere a profilului și a specializării: 3.158 (cele mai multe note de 10 au fost obținute la logică și argumentare).

În județul Neamț

La probele scrise s-au prezentat 3.005 de candidați din totalul celor 3.089 de candidați înscriși. Nu au fost candidați eliminați pentru fraudă sau tentativă de fraudă.

Lecția de istorie □ Luna iulie □ Lecția de istorie □ Luna iulie □ Lecția de istorie □ Luna iulie □ Lecția de istorie

(urmăre din pag. 5)

Obtinut catedra de specialitate la Grințieș. Cărți (în nume propriu): „La poale de Ceahlău”, „Ceahlăul, muntele legendelor sau legenda muntelui”, „Legende Muntelui Ceahlău”, „Evreii din Moldova de Nord, cu privire specială asupra Județului Neamț / De la primele așezări până în anul 1938”, „Realitatea unui mit: Corneliu Zelea Codreanu”, „Mitologie și creștinism la Muntele Ceahlău” ș. a.

■ 16/1970 – n. **Ciprian Istrate**, la Piatra-

Neamț, artist plastic, absolvent al Facultății de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae” din Iași (2008). A pictat 16 biserici și 12 catapetesme în județele Iași, Suceava, Bacău, Neamț, Harghita. I s-a acordat distincția „Cuvioasa Parascheva” a

Rememorări nemțene

Patriarhiei Române (1999), distincția „Stephanus Magnus Defensor Fidei Christiani”, Iași (2002), Premiul special la Bienala „Lascăr Vorel” (2007).

■ 17/1934, n. **Veronica Filip**, în Comuna Șagani, Județul Cetatea Albă din Basarabia. Este absolventă a Liceului Pedagogic de Fete din Piatra-Neamț, secția educatoare, afirmată în mod strălucit în învățământul preșcolar. Unitatea de învățământ, din Piatra-Neamț, unde a funcționat până la pensionare, în semn de prețuire, îi poartă numele.

■ 18/1948 – n. **Valerian PERCĂ** la Săboani

(d. 6 dec. 2010, Roman). A răspuns de prezentarea zonei Roman în paginile *Apostolului* în perioada decembrie 2002 – martie 2009. Licență în filologie la Universitatea „Al I. Cuza” din Iași. Profesor și director al Liceului din Săboani. Se implică în mișcarea sindicală, apoi în cea politică, devenind în 2009, vicepreședinte al C. J. Neamț și răspunzând demn și competent de cultura acestui spațiu.

■ 20/1939 – n. **Mihail Apăvăloae** la Averești, Neamț. Absolvent al Facultății de Biologie-Geografie din Iași. Cadru didactic, cercetător la Stațiunea „Stejarul” din Pângărați, jud. Neamț. A publicat, în reviste și tratate

Examenenele verii – BACALAUREAT 2026

La nivelul județului Neamț, au promovat 2.233 candidați, dintr-un total de 3.005 de candidați prezenți.

Din totalul candidaților promovați, 2168 de candidați provin din promoția 2025 - 2026, iar 65 de candidați provin din promoțiile anterioare, rezultând o rată cumulată de promovare înainte de contestații (pentru toate promoțiile) de 74,30 % (față de 77,12 % în 2025), în scădere cu 0,5% decât rata de promovare la nivel național – 74,8%.

Rata de promovare (înainte de contestații) pentru promoția curentă este 78% (față de 80,54% în sesiunea iunie-iulie 2025), iar pentru promoția anterioară – 29% (față de 36,09% în sesiunea iunie-iulie 2025).

Înainte de soluționarea contestațiilor, niciun candidat nu a obținut media generală 10, însă 239 de candidați au înregistrat medii cuprinse între 9,50 și 9,96, confirmând un nivel ridicat al performanței școlare.

Pe probe de examen, situația candidaților cu note de 10 este următoarea:

- 17 candidați au obținut nota 10 la proba de Limba și literatura română – Ea);
- 100 candidați au obținut nota 10 la proba obligatorie a profilului – Ec) (Matematică – 62 note de 10, iar Istorie – 38 note de 10);
- 84 candidați au obținut nota 10 la proba la alegere a profilului și a specializării – Ed).

SINTEZA REZULTATELOR DUPĂ CONTESTAȚII

Pe plan național

După soluționarea contestațiilor, rata de succes a crescut cu 2,1% – de la 74,8% la 76,9% – pe ansamblul tuturor promoțiilor.

Astfel, se înregistrează, în total, 97.020 de candidați promovați. Dintre aceștia, 92.502 candidați provin din promoția curentă (rată de reușită: 81,6%), iar 4.518 candidați provin din promoțiile anterioare (rată de reușită: 35,1%).

Cele mai multe medii s-au situat în intervalul 9 – 9,49 (16.704 – promoții cumulate), iar 70 de candidați au încheiat probele scrise cu media 10.

Numărul notelor de 10 pe probe/discipline de examen:

- Limba și literatura română: 499;
- Limba și literatura maternă: 35;
- Proba obligatorie a profilului: 3.832 (Matematică: 2.455 + Istorie: 1.377);
- Proba la alegere a profilului și a specializării: 3.312 (cele mai multe note de 10 au fost obținute la disciplina logică și argumentare: 886).

Au fost declarați respinși 29.084 de candidați, iar 69 de candidați au fost eliminați pentru tentative de fraudă. Precizăm că rata de succes/promovare se calculează din totalul candidaților prezenți, incluzând

în această categorie și candidații eliminați.

Numărul contestațiilor înregistrate în sesiunea curentă a fost de 55.454, reprezentând 15,02% din numărul total de lucrări.

Din acest total, 21.901 contestații au vizat note la proba E.a), 489 de contestații la proba E.b), 16.943 de contestații la proba E.c) și 16.121 de contestații la proba E.d).

În județul Neamț

Rata cumulată de promovare (pentru toate promoțiile) după etapa de soluționare a contestațiilor este de 76,71%, înainte de contestații fiind de 74,30%. Pentru promoția curentă, rata de promovare după soluționarea contestațiilor este de 80,07 %, față de 78% înainte de etapa depunerii contestațiilor.

La proba E.a) – Limba și literatura română au fost depuse 537 contestații, pentru 308 candidați nota obținută după contestații fiind mai mare. Pentru 21 de candidați nota a rămas nemodificată, iar pentru 208 candidați nota obținută a fost modificată prin descreștere. Cea mai mare creștere a fost de 2 puncte, iar cea mai mare descreștere a fost de 1,30 puncte.

La proba E.c) – Proba obligatorie a profilului au fost depuse 405 contestații, pentru 264 de candidați nota obținută după contestații fiind mai mare. Pentru 14 candidați nota a rămas nemodificată, iar pentru 127 de candidați nota obținută a fost modificată prin descreștere. Cea mai mare creștere a fost de 1,50 puncte (la disciplina Istorie), iar cea mai mare descreștere a fost de 1,40 puncte (la disciplina Matematică).

La proba E.d) – Proba la alegere a profilului și specializării au fost depuse 442 de contestații, pentru 270 de candidați nota obținută după contestații fiind mai mare. Pentru 31 de candidați nota a rămas nemodificată, iar pentru 141 de candidați nota obținută a fost modificată prin descreștere. Cea mai mare creștere a fost de 2,20 puncte (la disciplina Logică, argumentare și comunicare), iar cea mai mare descreștere a fost de 1,35 puncte (la disciplina Anatomie și fiziologie umană, genetică și ecologie umană).

După etapa de soluționare a contestațiilor, un candidat a obținut media generală 10, iar Colegiul Național „Roman Vodă”, municipiul Roman a înregistrat o rată de promovare de 100% .

Situația numerică a candidaților care au obținut nota 10 la fiecare dintre probe s-a îmbunătățit după soluționarea contestațiilor, după cum urmează:

- 17 candidați au obținut nota 10 la proba de Limba și literatura română (17 candidați înainte de contestații);
- 108 de candidați au obținut nota 10 la proba obligatorie a profilului (100 candidați înainte de contestații);
- 89 candidați au obținut nota 10 la proba la alegere a profilului și a specializării (84 candidați înainte de contestații).

Red.

Lecția de istorie □ Luna iulie □ Lecția de istorie □ Luna iulie □ Lecția de istorie □ Luna iulie □ Lecția de istorie

din țară și din străinătate, peste 80 de lucrări științifice. Cărți: „Ghid de practică geologică, geografică și biologică în partea centrală a Carpaților Orientali” (cap. Climatologie); „Geografia României, I, Geografia fizică, (cap. Clima); mai multe studii monografice ale localităților Piatra-Neamț, Stănița, Pângărați, Tarcău, despre biserici și Protopopiatul Piatra-Neamț.

■ 21/1959 – n. Dorin Ploscaru, la Podoleni, Neamț, preot, poet. Colaborator la revista APOSTOLUL. A urmat Facultățile de Teologie din București și Iași (1993). Paroh la: Fundu-Herței, Dorohoi, la Mircești, Iași, la Hlăpești, Neamț, profesor, la Seminarul Teologic, Baia-Mare, inspector la Inspectoratul pentru Cultură Neamț, paroh la Parohia „Sfânta Treime”, Vaduri II. Colaborări: „Luceafărul”, „Poesis”, „Convorbiri literare”, „Dacia literară”, „România literară”,

„Vatra”. Debut editorial: „Să mori primăvara”, versuri. Au urmat „Sămbăta lui Lazăr”, „Flaș-neta”, „Peștele pe uscat”, „Peștele albastru”, „Aurora dreams”.

■ 23/1950 – n. Lucian Strochi, la Petroșani,

Rememorări nemțene

Hunedoara, profesor, doctor în filologie, scriitor, critic literar și de artă. Absolvent al Facultății de Filologie a Universității București, profesor la Tazlău și Piatra-Neamț; după 1990, director la Casa Franței, funcționar la Prefectură, la Consiliul Județean și la Primăria

Piatra-Neamț, director al Direcției pentru Cultură, director artistic al T. T. Face critică de artă plastică. Director al Revistei „Asachi”. Este membru al U. S. și al U. A. P.

■ 24/1921 – n. Teoctist Galinescu, la Hangu, Neamț (d. 10.08.2008, Chirițeni, Hangu), învățător, publicist, absolvent al Școlii Normale „Gheorghe Asachi” din Piatra-Neamț, deținut politic (1948-1953). A pus bazele Fundației Culturale „Gavriil Galinescu” și Revistei „Țara Hangului” (1995). Cărți: „În zile de sărbători” (colab.); „Plutașii pe Bistrița”; „Țara Hangului, pagini de monografie”.

(N. R. – Prelucrare și actualizare după Personalități ale culturii din județul Neamț, un calendar alcătuit de Constantin Tomșa, Editura Crigarux & Cetatea Doamnei, Piatra-Neamț, 2014).

Bacalaureatul românesc, în fața standardelor globale

(urmare din pag. 1)

U neori, părinții închiriază locuințe situate chiar lângă porțile școlii, practică recunoscută drept „locuință de examen”. Mulți, foarte mulți părinți renunță la locurile de muncă pentru a se ocupa întru totul de pregătirea și suportului moral pentru copii.

Elevii chinezi studiază asiduu până la paisprezece ore zilnic, sacrificând orice activitate de relaxare. Competiția pentru locurile la universitățile de elită este absolut acerbă. O notă mare garantează adesea ascensiunea și securitatea socială a întregii familii. În zilele de examen, poliția blochează traficul pentru a asigura o liniște absolută în centrele de examinare. Subiectele cer o memorare de fier, dar și o capacitate analitică extrem de rapidă. În principal, memorare. Aici vorbim de o țară comunistă, cea mai mare din lume.

Modelul finlandez. Gândirea critică înlocuiește definitiv toceala

Sistemul educațional finlandez oferă o alternativă structurală complet diferită. Aici, procesul de evaluare se bazează exclusiv pe gândirea critică și pe raționament. Examenul elimină complet învățarea mecanică și toceala dictată la clasă. Evaluările sunt profund interdisciplinare și se desfășoară sută la sută în format digital. Candidații primesc probleme complexe, direct inspirate din realitatea vieții cotidiene.

Tinerii trebuie să identifice rapid știrile false, datele statistice și erorile logice din texte. Ei au voie să folosească internetul în timpul rezolvării anumitor sarcini. Accentul cade clar pe filtrarea informației, nu pe simpla ei stocare pe termen scurt. Profesorii din Finlanda acționează constant ca mentori, ghidând pașii elevilor prin labirintul informațional. Industria meditațiilor private este practic inexistentă în această țară nordică. Statul asigură o pregătire de calitate, eliminând din start competiția toxică dintre elevi.

Sistemul american. Evaluarea holistică și performanța continuă (GPA)

Modelul american propune o filosofie educațională axată pe constanță și pe diversitate. Sistemul GPA reflectă exact efortul depus pe parcursul celor patru ani de liceu. Acest mecanism inteligent elimină presiunea fatalistă a unui singur examen decisiv. Evaluarea americană este una profund holistică, apreciind candidatul în toată complexitatea sa. Performanța academică nu se măsoară exclusiv prin notele obținute la materiile de bază.

Comisiile universitare caută lideri implicați, oameni adaptabili, nu doar elevi eminenți la teorie. Testele standardizate, precum celebrul SAT, evaluează mai degrabă logica matematică și rapiditatea decizională. Acest sistem global recompensează perseverența, spiritul civic și inteligența emoțională.

Bacalaureatul românesc. Un anacronism bazat pe simpla memorare

Privind spre aceste exemple de succes, Bacalaureatul românesc prezintă deficiențe structurale majore. Examenul autohton a rămas, din păcate, captiv într-o eră a memorării mecanice, exact ca în China comunistă, deși, România are parteneriate strategice cu Statele Unite ale Americii. Structura sa actuală ignoră aproape complet nevoile reale ale pieței muncii moderne.

Profesorii sunt nevoiți să predea o cantitate uriașă și de multe ori inutilă de informații. Elevii devin astfel simpli receptori care transcriu mecanic zeci de pagini în caiete. Competențele digitale, inovația sau abilitățile de analiză financiară nu sunt evaluate aproape deloc. La doar câteva luni după examen, marea majoritate a tinerilor uită complet materia învățată.

Examenul autohton testează volumul de informații stocate, nu utilitatea lor economică sau aplicabilitatea imediată. Această abordare rigidă transformă diploma de maturitate într-un document lipsit de relevanță pe piața muncii moderne.

Companiile moderne au nevoie urgentă de angajați flexibili, capabili de învățare continuă. Absolvenții noștri sunt însă antrenați să execute sarcini repetitive, după șabloane fixe. Acest mod de predare penalizează inițiativa personală și blochează spiritul antreprenorial al tinerilor. Tinerii intră pe piața muncii complet nepregătiți pentru realitățile fiscale, economice și organizatorice din companii. Mulți absolvenți au nevoie de cursuri private de recalificare imediat după terminarea studiilor pentru a obține un job. Devine redundant și inefficient economic pentru un angajator să îl trimită pe angajat la cursuri de formare și reformare, când el ar fi trebuit să deprindă aceste competențe din facultatea pe care a absolvit-o.

Marginalizarea învățământului tehnologic și vocațional

O altă problemă majoră este degradarea continuă a învățământului tehnologic de stat. Școlile profesionale au fost marginalizate și privite greșit ca o opțiune dedicată eșecului școlar. Nu mai sunt văzute ca o oportunitate, ci mai degrabă ca o povară, ca o rușine, date fiind și mediile care sunt la admiterea la aceste școli profesionale. Piața muncii cere disperată meseriași calificați, tehnicieni și specialiști în diverse industrii automatizate.

Infrastructura din liceele tehnologice este învechită și total neadaptată standardelor actuale de producție. Astfel, deficitul de forță de muncă calificată lovește direct în capacitatea de dezvoltare a economiei românești.

În loc de epilog

Este necesar, fără doar și poate, să existe o paletă largă de opțiuni educaționale. Doar că sistemul public de învățământ românesc devine din ce în ce mai neatractiv. Programele școlare sunt învechite, iar acest lucru dăunează grav dezvoltării elevilor noștri. În paralel, sistemul suferă din cauza salariilor nemotivate care determină exodul profesorilor capabili. Sistemul de educație național din țara noastră pur și simplu nu mai este competitiv.

Competitivitatea reală ar trebui să însemne retenția profesorilor excelenți în mediul public de predare. Acest lucru se poate face doar prin salarii decente și o infrastructură școlară cu adevărat modernă. Statul este obligat prin lege să ofere gratuit o educație de calitate cetățenilor săi. S-au făcut demersuri timide pentru modernizarea școlilor de stat, mai ales prin evaluarea digitalizată. Cu toate acestea, infrastructura și metodele de predare din sistemul public necesită îmbunătățiri urgente. (N. R. – Preluare și prelucrare după COTIDIANUL.Ro, 04 iulie 2026)

Lecția de istorie □ Luna august □ Lecția de istorie □ Luna august □ Lecția de istorie □ Luna august

Luna AUGUST 2026

2/1891 – n. **Mihail Jora**, la Roman (d. 10.05.1971, București), compozitor, dirijor, membru al Academiei Române (1955). A absolvit Conservatorul și Facultatea de Drept, Iași, Conservatorul din Leipzig. A fost: director muzical (Radiodifuziunea Română), consilier artistic (Filarmonica și Opera Română), rector al Conservatorului, dirijor, pianist. Fondator al Societății Compozitorilor Români; membru al Institutului „Max Reger” din Bonn (1948). Creația: balet („Curtea veche”, „La piață”, „Când strugurii se coc” ș. a.), suita simfonică „Priveliști moldovenești”, muzică de cameră („Cvartetul de coarde”) lieduri, pe versuri ale

poetilor români ș. a.

■ 8/1907 – n. **Gheorghe I. Cartianu**, la Borca, Neamț (d. 26.06.1982, București), inginer, profesor universitar doctor docent (1970),

Rememorări nemțene

membru corespondent al Academiei (1964). Absolvent al Școlii Politehnice, București, asistent la Școala Politehnică (1934), la Societatea de Radiodifuziune pentru Studioul București. Cărți: „Modulația de frecvență”; „Bazele radio-tehnice”; „Analiza și sinteza circuitelor electrice”; „Sinteza în domeniul frecvenței”; „Semnale, circuite, sisteme”. Colaborări: „Telecomunicații”, „Buletinul Institutului Politehnic din București”, „Memorii și Monografii” ale Academiei Române.

■ 8/1940 – n. **Vasile Oroșanu**, Burlești, Comuna Onțeni, Botoșani, (d. 12.01.1995), profesor de limba și literatura română, muzeograf, publicist, redactor și redactor șef al ziarului „Ceahlăul”.

■ 08/1957 – n. **Gheorghe Brânzei**, la Piatra-Neamț, profesor; doctor în Filologie; inspector școlar; director (Colegiul Tehnic Forestier); membru în Comisia națională pentru limba și literatura română; fondator și coordonator al revistei *AdobiografiinA*. Cărți: *Literatura contemporană în școală*, *Despre poezie*, *Despre cuvântul românesc*, *Cinci povestiri*, *Timpul care mă poartă de mână*

Între destin și alegere

Născut la 2 iulie 1926, în Lisa Făgărașului, Octavian Paler pare, încă de la început, legat de o anumită idee de verticalitate. Spațiul original nu este un simplu decor biografic, ci o matrice morală. Muntele nu oferă confort, dar oferă perspectivă. Nu oferă ușurință, dar oferă caracter.

Viața lui Paler s-a desfășurat într-un secol complicat, marcat de ideologii, constrângeri și schimbări brutale. A trăit într-o epocă în care libertatea nu era garantată, iar adevărul devenea adesea incomod. În acest context, el nu a ales tăcerea confortabilă, ci reflecția lucidă.

„Nu m-am simțit niciodată confortabil în pielea mea” – această mărturisire nu exprimă o slăbiciune, ci, dimpotrivă, o formă de vigilență interioară. Paler nu s-a instalat niciodată în certitudini liniștitoare. A preferat neliniștea, pentru că acolo începe, de fapt, gândirea.

Viața lui devine, astfel, mai mult decât o succesiune de evenimente: devine un exercițiu de conștiință.

Formarea unei conștiințe

Educația lui Octavian Paler nu a fost una pur formală. Studiile de filosofie și filologie clasică nu i-au oferit doar cunoștințe, ci i-au modelat felul de a gândi. Contactul cu Antichitatea – cu rigoarea greacă și cu echilibrul latin – se simte în fiecare pagină pe care o va scrie mai târziu.

Într-o lume în care informația este adesea confundată cu educația, Paler ne amintește că adevărata formare înseamnă altceva: disciplină interioară, spirit critic, capacitatea de a pune întrebări.

„Cărțile nu ne schimbă viața dacă nu ne schimbă mai întâi întrebările.”

Această idee ar putea deveni, fără exagerare, un principiu pedagogic. Pentru Paler, lectura nu este consum, ci transformare.

Anii de școală au fost, în cazul său, anii în care s-a construit nu doar un intelectual, ci un om exigent cu sine. Iar această exigență nu l-a părăsit niciodată.

O literatură a lucidității

A vorbi despre opera lui Octavian Paler înseamnă a intra într-un teritoriu aparte, unde granițele dintre genuri devin fluide. Eseu, confe-

puțină tandrețe.” Această frază, aparent simplă, conține o critică profundă a modului în care ne trăim viețile. Paler nu acuză, nu moralizează în mod direct – dar te obligă să te recunoști.

Scrisul său are o calitate rară: claritatea. Dar această claritate nu simplifică realitatea, ci o face mai vizibilă. Paler nu scrie pentru a impresiona, ci pentru a înțelege. Iar cititorul devine, fără să-și dea seama,

(2 iulie 1926, Lisa, jud. Brasov – 7 mai 2007, București)

Centenar OCTAVIAN PALER

Există scriitori pe care îi citești și îi admiri. Și există scriitori care, odată descoperiți, nu te mai lasă în pace. Octavian Paler aparține, fără îndoială, celei de-a doua categorii. La o sută de ani de la naștere, el nu este doar un nume dintr-un manual, ci o conștiință vie, care continuă să ne interogheze.

siune, jurnal, reflecție – toate se împletesc într-un discurs profund personal și, în același timp, universal.

În „Viața pe un peron”, imaginea așteptării capătă o dimensiune existențială. Nu mai este vorba doar despre un tren care întârzie, ci despre sensul unei vieți amânate, despre iluzia că „va veni momentul potrivit”.

În „Aventuri solitare”, călătoria devine un pretext pentru introspecție. Lumea exterioară este mai puțin importantă decât cea interioară. Iar în „Un om norocos”, reflecția capătă accente autobiografice, fără a deveni niciodată narcisistă.

În unul dintre cele mai cunoscute fragmente ale sale citim:

„Avem timp pentru toate. Să dormim, să alergăm în dreapta și în stânga... Nu avem timp doar pentru

parte a acestui proces.

„Mi-e teamă de oamenii care au răspuns la toate întrebările.”

În această propoziție se află, poate, esența gândirii sale: refuzul dogmatismului, refuzul certitudinilor rigide.

Actualitatea unei conștiințe

De ce îl mai citim astăzi pe Octavian Paler? De ce ar trebui să-l descopere niște elevi, într-o lume dominată de viteză, imagini și reacții rapide?

Pentru că Paler ne obligă să încetăm. Să gândim. Să ne punem întrebări incomode. El nu oferă rețete de viață. Nu vine cu soluții spectaculoase. În schimb, oferă ceva mult mai rar: onestitate. O onestitate care, uneori, doare.

Paler a fost un intelectual în sen-

sul autentic al cuvântului. Nu unul care se adaptează ușor, ci unul care rezistă. Nu unul care confirmă, ci unul care interoghează.

Într-o lume în care compromisul este adesea justificat, el rămâne un reper de demnitate. Nu pentru că ar fi fost perfect, ci pentru că a refuzat să fie superficial.

La centenar, Octavian Paler nu trebuie doar sărbătorit sau comemorat. Trebuie recitit. Și, mai ales, trebuie înțeles. Pentru că, în fond, miza operei sale nu este literatura în sine, ci viața. Iar întrebarea pe care o lasă în urmă este, poate, cea mai simplă și cea mai dificilă: „Cum trăim, de fapt?”

Și poate că, la final, nu e cel mai important să reținem titluri de cărți sau date biografice. Poate că, dacă ar fi să păstrăm ceva cu adevărat esențial din întâlnirea noastră cu Octavian Paler, ar fi această neliniște bună pe care o lasă în urmă.

Pentru că Paler nu ne învață ce să gândim. Ne învață să gândim.

Nu ne oferă drumuri bătătorite, ci ne obligă să ne căutăm propriul drum. Și, într-o lume în care suntem tentați să răspundem repede la orice, el ne amintește ceva aproape uitat: că uneori e mai important să ne oprim și să ne întrebăm.

Așa că, dacă după lectura aceasta veți rămâne nu cu răspunsuri, ci cu o întrebare – una sinceră, a voastră – atunci, poate, l-ați înțeles pe Paler mai bine decât prin orice definiție. Iar întrebarea aceea ar putea fi chiar aceasta: „Eu cum trăiesc?” Dacă veți avea curajul să nu o ocoliți, atunci întâlnirea cu Octavian Paler nu se va fi încheiat aici. Va continua – în fiecare alegere, în fiecare îndoială, în fiecare moment în care veți refuza să fiți superficiali. Și, cine știe... poate că, într-o zi, vă veți aminti nu de o lectură, ci de o stare: aceea de a nu vă mulțumi cu puțin, nici în gândire, nici în viață.

Prof. dr. Gheorghe BRÂNZEI

Lecția de istorie □ Luna august □ Lecția de istorie □ Luna august □ Lecția de istorie □ Luna august

(roman), *Cinci nuvele*, *Poveștile Nechitului* etc.; colaborator al revistelor: *Asachi*, *Apostolul*, *Convorbiri literare*; autor de studii și articole pe teme de didactică; organizator de olimpiade și concursuri școlare de creație și jurnalism și reviste școlare; participant la proiecte educaționale naționale și internaționale (Franța, Spania, Anglia, Italia, Portugalia).

■ 16/1950 – n. **Mircea-Titus Romanescu**, la Piatra-Neamț, pictor. A absolvit Institutul Politehnic București și Universitatea de Arte. Master în „management și impresariat în arte vizuale”, membru al U. A. P. din România, al Asociației Internaționale a Artiștilor Plastici UNESCO și ARIPA din Torino. Expoziții: Bacău, Bârlad, București, Chișinău, Piatra-Neamț, Timișoara, Bruxelles, Veneția, Cehia,

Austria, Olanda, Germania. Premiul I la Festivalul Național și câștigător al Concursului Cooymans-Covalenco.

■ 17/1951 – n. **Mihai Chiuaru**, la Hangu,

Rememorări nemțene

Neamț, pictor. A absolvit Liceul de Artă „Octav Băncilă”, Iași și Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu”, București, Secția artă monumentală. Membru al U. A. P. din România. A debutat într-o expoziție a tineretului (București, 1974). Personale: Piatra-Neamț, București, Iași și prezențe în expoziții și saloane internaționale în Franța, S. U. A., Italia, Belgia, Germania, Albania, Rusia, Cehia, Japonia, Africa de Sud, Emiratele Arabe Unite, Republica Moldova,

Ungaria. Distins cu numeroase premii.

■ 19/1879 – n. **Lascăr L. Vorel**, la Copou, Iași. (d. februarie 1918, München, Germania), pictor postimpresionist. Și-a petrecut prima parte a vieții la Piatra-Neamț. După studiile liceale și Școala de Arte Frumoase din Iași, ia lecții de pictură cu Alexandru D. Atanasiu. A continuat studiile în Germania, unde s-a stabilit în 1899, și și-a petrecut apoi o mare parte din viață. Înscris la Akademie der Bildenden Künste München

Constantin TOMȘA
(continuare în pag. 10)

Aș dori să începem dialogul nostru conturându-vă un profil din care publicul să înțeleagă cine sunteți și ce parcurs ați avut până în fruntea acestei comunități.

– Sunt președintă a Comunității Elene din iulie 2022, dar sunt membră din anul 1993. Am fost invitată atunci de către doamna profesoară Elisabeta Cristea, care organiza activitatea culturală și didactică, și care a înființat grupul coral de muzică grecească Niki. Acesta a fost primul meu contact cu limba greacă, după care am urmat și cursurile de limbă elenă. Începând cu anul 2006 am avut două burse a câte 9 luni la Școala de Limbă Neogreacă din cadrul Universității „Aristotel” din Tesalonic (2006-2007/ 2009-2010). Așa m-am perfecționat, astfel încât am dat apoi examenul organizat de Institutul de Limbă Greacă (din Grecia), similar cu Cambridge la engleză și DELF la franceză, și am obținut nivelurile cele mai avansate – C și D.

În anul 2004, domnul președinte de atunci, Nicolae Vițu, și-a dorit revigorarea activității noastre și m-a cooptat în echipa comunității, fiind apoi aleasă și vicepreședintă, iar din 2007 am început să predau aici cursuri de limba greacă, activi-

tate pe care am desfășurat-o de atunci neîntrerupt.

– Considerați că prin acest profesorat ați plantat o sămânță într-un sol fertil? Ați avut și rezul-

2016 le-a permis participarea la Olimpiada Internațională a Elenismului organizată de Uniunea Elenă din România în colaborare cu Parlamentul României și Parlamentul

– Am înțeles că spectrul acțiunilor educative orchestrate de Uniunea Elenă din România – care iață împlinește anul acesta 35 de ani de la înființare – este foarte larg. Ați putea să ne împărtășiți câteva dintre activitățile la care participați și Comunitatea Elenă Piatra-Neamț?

– Pe lângă olimpiada de neogreacă mai sunt: Concursul școlar național „Dialog cu lumea și timpul”, care de trei ani este în calendarul Ministerului Educației și se axează pe istoria minorităților din România, având trei secțiuni: una de creație literară (eseu și discurs), una de creație plastică și concursul „Cei șapte înțelepți” – de istorie a minorităților; Festivalul Elenismului din România, care se organizează în Grecia și la care participă toate ansamblurile Uniunii; Festivalul „Alfabetul conviețuirii”, care are loc anual la Ploiești, la care participă ansamblurile Uniunii dar și ale celorlalte minorități din România; Festivalul Proetnica (la Sighișoara) etc. De remarcat că pentru „Alfabetul conviețuirii” am pregătit și un stand cu obiecte hand-made realizate de copii în cadrul atelierului comunității, unde au confecționat decorațiuni, semne de carte, ceasuri, magneți, brelocuri – toate legate de cultura Greciei. În rest, unde suntem chemați, luăm parte cu tot dragul, cu cântecele și dansurile noastre. Pe data de 21 iunie, spre exemplu, am participat la Tărâmul Copiilor – programarea de pe 1 iunie.

Să nu uităm despre activitățile de „Ziua Limbii Elene”, pe 9 februarie, când a murit poetul național Dionysios Solomos (1857), când și noi desfășurăm acțiuni pe plan local, dar mai cu seamă sunt premiați la Academia Română olimpică inter-națională, unde mergem și noi. „Ziua Greciei” se serbează o dată pe 25 martie când s-a declanșat Revoluția de la 1821 și pe 28 octombrie – „Ziua Marelui NU”, când premierul

Între dans și poveste

• Interviu cu Smaranda Iamandi, președinta Comunității Elene din Piatra-Neamț

Reînființată imediat după 1990, Comunitatea Elenă din Piatra-Neamț face parte din marea familie a Uniunii Elene din România, și continuă o prezență cu rădăcini vechi în orașul nostru. În data de 18 iunie 2026, pe scena Casei de Cultură a Sindicatelor din Piatra-Neamț a avut loc spectacolul „Între dans și poveste”, care a reprezentat încununarea unui an de activitate, învățare și creație în cadrul Comunității Elene din localitate. Cu această ocazie am reîntâlnit-o și am rememorat dăruirea și implicarea profundă a Smarandei Iamandi – astăzi președinta Comunității, cea care ne oferă acest interviu.

tate?

– Am avut satisfacții foarte mari și rezultate foarte bune, cu elevi care au obținut premii în fiecare an la olimpiada națională de limba neogreacă, ceea ce, din anul

Greciei, care se organizează în fiecare an la începutul lunii septembrie în Palatul Parlamentului din București. Vom fi reprezentați anul acesta de Ioana Ursu, elevă la Colegiul Național „Petru Rareș”, în clasa a IX-a, ea fiind la a treia participare. Anul trecut pe lângă Ioana a mai concurat și Alesia Păslari, din Rădăuți (dar membră a Comunității Piatra-Neamț), ambele fiind premiate, acum doi ani au luat premii Alesia Păslari, Evelina Athina Bichescu (pe atunci elevă la Colegiul Național „Calistrat Hogaș”), precum și Ioana Ursu. Au mai participat Ștefania Cătălina Bichescu (Colegiul Național „Calistrat Hogaș”), Diana Ursu, Ecaterina Romanescu, Alexandru Lămășanu, Paula Urzică etc.

Pasiune și implicare

Lecția de istorie □ Luna august □ Lecția de istorie □ Luna august □ Lecția de istorie □ Luna august

(urmăre din pag. 9)

1900). Colaborări: „Nea Ghiță”. Expune uleiuri și guaze în cadrul Societății Tinerimea Artistică. Singura expoziție personală - Galeria „Golz” din München (1931).

■ 20. 08. 1944 – n. Parasca Agape (n. Boca), în satul Răchiți, Județul Suceava (d. 7 iunie 2023, Piatra-Neamț). A absolvit: școala elementară la Boțșana, Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” București, (1975). A predat desenele în școli din Neamț. Prima perso-

nală, la Galeria „Alfa” Piatra-Neamț (1981). A expus pictură și grafică în expoziții personale și a participat la Bienala „Lascăr Vorel”, la „Vronețiana” din Suceava, la mai multe tabere

Rememorări nemțene

de creație. Lucrări, în colecții din țară și din: S.U.A., Germania, Italia, Spania, Anglia.

■ 20/1975 – n. Lucian Gogu-Craiu, la Piatra-Neamț, artist plastic, absolvent al Liceului de Artă din Piatra-Neamț și al Academiei de Arte Vizuale „George Enescu” din Iași (1999). Din 2002, membru al U. A. P. din România. Personale, la Piatra-Neamț, colective și de grup: Piatra-Neamț, Târgu-Neamț, Iași, Bicăz, București, World Art Media, Contemporary Istambul Art Fair – Turcia, CIGE – China Inter-

national Gallery Expozition, ART Basel, Miami Beach, Salon Art Shopping 25 & 26 Octombrie 2008 – Carrousel du Louvre. Realizează grafică de carte și de presă. Lucrări în colecții din țară și străinătate.

■ 21/1950 – n. Marius Alexianu, la Piatra-Neamț, arheolog, publicist, a absolvit Institutul de Limbi Străine, Secția limbi clasice, Universitatea București. Profesor și muzeograf la Piatra-Neamț, cercetător la Institutul Român de Tracologie și cadru universitar la Iași. Co-fondator al Centrului de Studii Egeo-Mediteraneene (2003) la care este director de studii; membru

Între dans și poveste

din 1940 al Greciei, Metaxas a spus „Nu” ocupației fasciste. De obicei, manifestările de pe 25 martie se încheie la noi, la Secu, unde au murit în anul 1821 ultimii luptători ai Eteriei, rezistența de pe teritoriul nostru, condusă de Iordache Olimpiotul. La Mănăstirea Secu mergem și se face pomenire, la care participă toate comunitățile din zona Moldovei și nu numai.

Pe 1 ianuarie la greci este „Vasilopita” și ne întâlnim în cadrul comunității, facem vasilopite (niște checuri în forme rotunde cu rețetă specială, în care se pun bănuți), cei în felia cărora se nimereste bănuțul fiind declarați câștigători. Am participat și la Târgul de Crăciun și am mers la Căsuța lui Moș Crăciun – pentru care am pregătit dulciuri grecești pe care le-am oferit vizitatorilor. Am și dansat acolo, dar mai ales la Casa de Cultură unde se organizează „Crăciun Multietnic”, unde încercăm să aducem cât mai multe etnii pe scenă.

– Și acum să revenim pe plan local pentru că vreau să vă întreb cum se explică succesul pe care îl

Prof. Smaranda Iamandi, între laureatele Diana-Maria Ursu și Ecaterina Romanescu

aveți în rândul elevilor. Spectacolul „Între dans și poveste” a început cu o piesă muzicală interpretată de 56 de copii și adolescenți ai comunității...

– Dansul este principala atracție dar mie îmi place să cred că Grecia nu este doar dans și atunci încercăm să deschidem apetitul pen-

tru cât mai multe domenii. Pe scenă ați văzut copiii de la ansamblul de dansuri dar și pe cei de la cursurile de greacă. Unii le frecventează pe ambele, iar eu încerc să diversific activitățile în funcție de vârstă și ariile de interes, astfel încât totul să fie atractiv. De patru ani organizăm și școală de vară (anul trecut a fost în grădina publică „Nicu Albu”), asta însemnând trei zile pe săptămână, în intervalul 10-16, în care copiii, pe lângă no-

țiuni introductive de limba elenă, învață dansuri, participă la atelierul de hand-made sau savurează discuții cu diferiți invitați, noi încercând să le deschidem cât mai mult orizontul.

– Să încheiem așa cum am început, cu spectacolul din data de 18

iunie 2026. Ce a însemnat pentru dvs.?

– A fost o provocare frumoasă și, în același timp, o mare bucurie. Mi-am dorit ca fiecare elev al comunității să fie prezent pe scenă și să își aducă propria contribuție la acest spectacol, indiferent de vârstă sau de experiența artistică. Unul dintre cele mai emoționante momente pentru mine a fost începutul spectacolului, când toți copiii s-au aflat împreună pe scenă, în cadrul corului. Pe parcursul serii am avut bucuria să văd cum orele de repetiții, emoțiile și efortul depus de fiecare dintre ei au prins viață în fața publicului și s-au transformat într-o experiență autentică și plină de suflet. A fost, într-adevăr, o mare desfășurare de forțe, însă mi-am dorit ca acest spectacol să fie, înainte de toate, un moment în care fiecare copil să simtă că aparține comunității și că este o parte importantă din povestea ei. În același timp, ne-am dorit ca publicul să descopere, prin ochii și talentul copiilor noștri, frumusețea și diversitatea culturii și tradițiilor elene.

A consemnat **Gianina BURUIANĂ**

0 2. **KOGĂLNICEANU, Mihail** (6 septembrie 1817 – 2 iulie 1891) – **135** de ani de la moartea scriitorului;

02. **PALER, Octavian** (2 iulie 1926 – 7 mai 2007) – **100** de ani de la nașterea prozatorului și publicistului;

08. **FONTAINE, Jean de La** (8 iulie 1621 – 13 apr. 1695) – **405** de ani de la nașterea fabulistului francez;

10. **PROUST, Marcel** (10 iulie 1871 – 18 nov. 1922) – **155** ani de la nașterea scriitorului francez;

12. **CALBOREANU, George** (3 ianuarie 1896 – 12 iulie 1986) – **40** de ani de la moartea actorului;

13. **VENTURA, Maria** (13 iulie 1886 – 3 decembrie 1954) – **140** de ani de la nașterea actriței;

15. **REMBRANDT** (15 iul. 1606 – 4 oct. 1669) – **420** de ani de la nașterea pictorului

CALENDAR – iulie 2026

olandez;

19. **PAULESCU, Nicolae** (11 noiembrie 1869 – 19 iulie 1931) – **95** de ani de la moartea savantului;

21. **CARAION, Ion** (24 mai 1923 – 21 iulie 1986) – **40** de ani de la moartea scriitorului și traducătorului;

21. **HEMINGWAY, Ernest** (21 iulie 1899 – 2 iulie 1961) – **65** de ani de la moartea scriitorului american;

24. **IVAȘCU, George** (24 iulie 1911 – 21 iunie 1988) – **115** ani de la nașterea criticului și istoricului literar;

26. **SHAW, George Bernard** (26 iulie 1856 – 2 nov. 1950) – **170** de ani de la nașterea dramaturgului irlandez;

28. **VIVALDI, Antonio** (4 mart. 1678 – 28 iulie 1741) – **285** de ani de la moartea compozitorului italian;

31. **EL GRECO** (31 iulie 1541 – 7 apr. 1614) – **485** de ani de la nașterea pictorului spaniol de origine greacă. (**Red.**)

Lecția de istorie □ Luna august □ Lecția de istorie □ Luna august □ Lecția de istorie □ Luna august

fondator al Centrului de Studii Arheo-Istorice (din 2001). Este autorul principal al primului studiu etnoarheologic din România și printre puține din lume pe tematica etnoarheologiei sării.

■ 24/1928 – n. **Constantin I. Borș**, la Borșeni, Războieni, Neamț (d. 27. 04. 1996), profesor universitar, doctor docent, om de știință, publicist. A absolvit Liceul „Petru Rareș” din Piatra-Neamț, Facultatea de Matematică-Fizică și Facultatea de Construcții, Iași. Specializare, în Polonia și SUA. Cercetător științific la Institutul de Matematică al Academiei. A susținut lecții la universitățile din Paris, Berlin, Praga, Varșovia, Roma, în centre din Algeria și Zair.

■ 26/1925 – n. **Ion Coman**, la Pocreaca, Iași (d. 5.09.1970, Constanța), primul director

al T. T. din Piatra-Neamț. Deși a absolvit studii sumare, s-a dovedit a fi un bun organizator. Funcții: director al teatrelor din Bacău și „Constantin Tănase”; Secția din Piatra-Neamț

Rememorări nemțene

a Teatrului de Stat Bacău (1959), T. T. din Piatra-Neamț, unde se va dovedi un priceput în aducerea tinerilor actori („generația de aur” a T. T.), regizori, scenografi și dramaturgi; a organizat prima ediție a Festivalului de Teatru pentru Copii și Tineret (1969) și primele deplasări ale T. T. în străinătate.

■ 30/1960 – n. **Ștefan Potop**, la Tazlău, Neamț, profesor, artist plastic. Absolvent al Academiei de Arte „George Enescu”, Iași

(1987). Este profesor la Liceul de Artă „Victor Brauner” din Piatra-Neamț și deține funcția de președinte al Filialei Neamț a U. A. P. din România. Expoziții: Bacău, Baia Mare, Buzău, București, Gura Humorului, Iași, Piatra-Neamț, Târgu-Mureș, Veneția, Praga. Tabere de creație: Ardeluța, Brateș, Vișoara, Borca, Dumbrava, Potoci, Durău, Văratice, Tarcău, Tazlău.

(**N. R.** – Prelucrare și actualizare după *Personalități ale culturii din județul Neamț*, un calendar alcătuit de **Constantin Tomșa**, Editura Crigaru & Cetatea Doamnei, Piatra-Neamț, 2014).

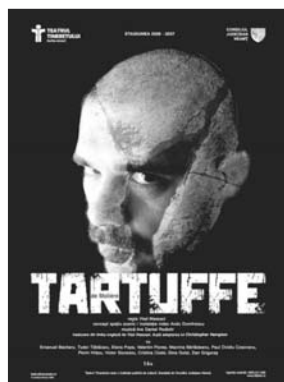
Pulsul scenei la TT

Nu vrem ca oamenii să devină obiecte de consum. Toată lumea știe asta. La Teatru încă există obiecte care nu devin obiecte de consum. Un mic ciob dintr-un pahar de cristal spart, pe care mi l-ai oferit într-o dimineață de mai, spunând: „Vezi? Totul strălucește datorită dragostei noastre...”, nu este un obiect consumat. Și, la fel, cuvintele: Marea Mediterană nu este un argument pentru vânzarea cremelor de protecție solară. (Olivier Py)

Am deschis acest articol scris în soarele lui iulie cu aceste cuvinte, și nu altele, ale celebrului regizor, scriitor, filozof și actor Olivier Py, director artistic al Festivalului de Teatru de la Avignon vreme de 9 ani. Am ales acest aforism, și nu altul, dintre cele 100 de definiții pe care le-a dat teatrului pentru că pare că trăim, la nivel mondial, într-un timp în care e nevoie să cerem din nou, imperios, celor amețiți de putere, care ne conduc, să nu ne reducă la statutul de obiecte de consum. Suntem în epoca în care consumismul a ajuns la un nivel foarte perfid: rețelele sociale ne încurajează zilnic să ne promovăm și să ne consumăm reciproc. Pe rețelele sociale fiecare se iluzionează că își manifestă ceva din autenticitatea sa. În estetică, teatrul este considerat un „fals” în sensul cel mai onest posibil: o convenție bazată pe iluzie, imitație și dedublare. Încă de la Aristotel, teatrul a funcționat ca o oglindă a vieții, asumându-și din start că minciuna sa artistică (decorurile – construcții false, scenariile – întâmplări fictive și actorii care „mint” intrând în pielea altora) este un instrument necesar pentru a revela un adevăr profund despre condiția umană. Teatrul e un paradox: în buzunarul de la piept al zdrențărosului se află diamantul; în castelul de mușcă strălucește Lacrima de suferință a tuturor reginelor. Tocmai această lume de farsori luptă să redea lumii unicitatea obiectului și unicitatea ființei. Când omul devine obiect de consum, societatea se dezintegrează ușor, roasă de rugina falsității. E momentul când falsul e ridicat la rang de adevăr. Și despre asta este spectacolul care se pregătește acum la TT.

LINIȘTE, SE REPETĂ!

Pe finalul stagiunii 2025-2026, se repetă pentru premiera care va avea loc la începutul stagiunii viitoare, 2026-2027: TARTUFFE de Molière, în regia și traducerea lui Vlad Massaci, concept spațiu scenic/instalație video/lighting & sound design: Andu Dumitrescu, muzica live: Daniel Rudichi. În distribuție: Emanuel Bacheru, Tudor Tăbăcaru, Elena Popa, Valentin Florea, Macrina Bărlădeanu, Paul-Ovidiu Cosovanu, Florin Hrițcu, Victor Giurescu, Cristina Ciulei, Gina Gulai, Dan Grigoraș.

Vlad Massaci este unul dintre regizorii consacrați din teatrul românesc, cu spectacole produse la nivel național și internațional. A debutat în 1997, cu „Trei femei înalte” de Edward Albee, la Teatrul de Comedie, spectacol pentru care a primit, în 1998, Premiul Criticii pentru debut și o nominalizare la Premiile UNITER, pe când era încă student. La invitația directorului Corneliu-Dan Borgia, a fost regizor angajat al Teatrului Tineretului între 1998 și 2001, unde a semnat patru spectacole: „Ușa închisă” de J. Graham Reid, 1998 – primul său spectacol în ca-

Burghezul gentilom, de MOLIÈRE - scena TT, 1982, cu Gheorghe BIRĂU și Paul CHIRIBUȚĂ

litate de regizor profesionist; „Romanțioșii” de Edmond Rostand, 1999; „La Dallas” de Oliver Bukowski, 1999; „Cocoșei și puicuțe” de Willy Russell, 2001.

De peste 25 de ani montează în teatre din România, dintre care menționăm: Teatrul de Comedie, unde este regizor angajat din 2003, Teatrul Național București, Teatrul Nottara, Teatrul Mic, Teatrul Act, Teatrul Odeon, Teatrul Bulandra, Teatrul Național Iași, Teatrul Național „Radu Stanca” Sibiu; precum și în teatre europene: Theater der jungen Welt din Leipzig, Teatrul din Oberhausen, Uckermarsche Buhne din Schwedt, în Germania; Teatrul din Esch și Teatrul Național din Luxemburg. A fost profesor asociat la UNATC.

A tradus texte de Neil LaBute, Martin McDonagh, Willy Russell, Thomas Vinterberg, Simon Stephens, Nick Whitby, Enda Walsh.

În cadrul Festivalului de Teatru Piatra-Neamț 2026 a avut loc reprezentarea spectacolului său „Rinoceerii”, producție a Teatrului de Comedie București, pentru care a fost nominalizat la Premiul pentru regie, în cadrul Galei UNITER 2026. „Tartuffe” marchează revenirea sa la Teatrul Tineretului ca regizor invitat, după 25 de ani.

De ce ne lăsăm seduși de impostură? Câtă complicitate, există între impostor și victimă? Cât ne costă tolerarea ipocriziei? Ne dăm seama când suntem manipulați? Cum funcționează vrăjirea și dezvrăjirea? Sunt câteva dintre întrebările la care ne invită să reflectăm spectacolul TARTUFFE, montare a uneia dintre cele mai cunoscute piese din istoria teatrului. De-a

Burghezul gentilom, de MOLIÈRE - scena TT, 1982, cu Florin MĂCELARU, Gheorghe DĂNILĂ, Romeo TUDOR

Pulsul scenei la TT

Iungul secolelor, impactul ei a fost atât de puternic încât, azi, în limba franceză, există expresia „il est un tartuffe” pentru a spune despre cineva că este un impostor. Molière a avut parte, în scurtă și intensă sa viață, de multe scandaluri, însă cel mai violent s-a produs chiar la premiera TARTUFFE din 1664, când s-a cerut arderea sa pe rug pentru că îndrăznise să dezvăluie un fenomen care luase amploare în societatea franceză a vremii: în familiile bogate se infiltrau înși care se recomandau drept călăuze spirituale, dar care urmăreau acapărarea bunurilor materiale și influența politică asupra capilor de familie.

Patru secole mai târziu, tabloul e familiar. Suntem înconjurați de oameni gata să ne vândă Raiul la prețul potrivit. Iar ipocrizia – soră a imposturii prin gena falsității – pare una dintre notele dominante ale vieții noastre politico-sociale. Regizorul Vlad Massaci simte cu acuitate tensiunea momentului: „trăim în epoca în care Tartuffe nici nu mai face efortul de a-și ascunde adevărata identitate”!

TT – ATELIERE DEDICATE ARTEI ACTORULUI

• ȘCOALA DE VARĂ TT

În perioada 12-19 iulie 2026, Teatrul Tineretului organizează **Școala de vară**, Ediția a II-a, pentru tinerii actori, masteranzi și studenți în artele spectacolului, având o secțiune specială dedicată liceenilor municipiului, care activează în cluburi de teatru. Tema acestei ediții este *Adevăr și verosimil în jocul actorului*.

Au fost selectați 16 participanți. Instituțiile de învățământ superior

de la care provin participanții sunt: Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică „I.L. Caragiale” București, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca, Universitatea Națională de Arte „George Enescu” Iași, Universitatea din Craiova, Universitatea Hyperion București. Liceenii provin de la Colegiul Național „Petru Rareș” și de la Colegiul Național „Calistrat Hogaș”, din Piatra-Neamț.

Cursurile sunt coordonate de către conf. univ. dr. Paul Chiribufă, secondat de lect. univ. dr. Vlad Bălan și de actrița Sorina Ștefănescu. Școala de vară este organizată

de Teatrul Tineretului, instituție aflată în subordinea Consiliului Județean Neamț, principalul finanțator al acestui program al teatrului, cu sprijinul AUTONOM, al Primăriei și al Consiliului Local Piatra-Neamț.

• TABĂRA Pre-HOP

În perioada 20-26 iulie, Teatrul Tineretului va fi gazda **Taberei Pre-HOP**, manifestare care se constituie într-un prolog al GALEI HOP – GALA TÂNĂRULUI ACTOR, cea mai importantă competiție adresată actorilor la început de drum.

Pentru HOP și pentru cei care-i calcă pragul, anul 2026 este anul *metamorfozei*, sub bagheta regizorului **Silviu Purcărete**. „A și B. Fața luminată și fața ascunsă a personajului. *Metamorfoze*”, tema propusă de directorul artistic al acestei ediții, invită tinerii actori să scoată „la lumina zilei” personajul sub toate ipostazele și manifestările lui.

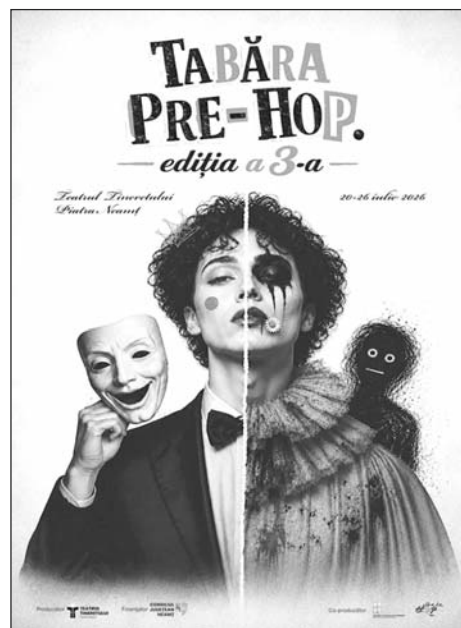
Vor fi șapte zile de modelări, de transformări și descoperiri artistice, în care șapte profesioniști din domeniul artelor vor lucra direct cu actorii selecționați la preselecțiile HOP. Formatorii culturali care vor ghida pașii tinerilor actori sunt: **Silviu Purcărete** (regizor), **Vasile Șirli** (muzician), **Sebastian-Vlad Popa** (critic de teatru și scriitor), **Ana Bianca Popescu** (actriță), **Ada Lupu** (actriță), **Radu Vancu** (poet, prozator, eseist și traducător) și **Ștefan Baghiu** (scriitor, cercetător literar).

Era necesar un laborator de lucru, un context de networking artistic

și un prilej de aprofundare profesională înainte de confruntarea cu rigoriile competiției. Iar **Tabăra Pre-HOP**, laborator de creație imaginat de Erwin Simsensohn în 2024, devine acest spațiu sigur, confortabil, de descindere blândă în tărâmul plin al teatrului, de libertate creatoare asistată de mentori.

Evenimentul este organizat de Teatrul Tineretului din Piatra-Neamț, în parteneriat cu UNITER. Finanțator: Consiliul Județean Neamț.

După această etapă, drumul HOP continuă: Ediția 29 a Galei Tânărului Actor, eveniment

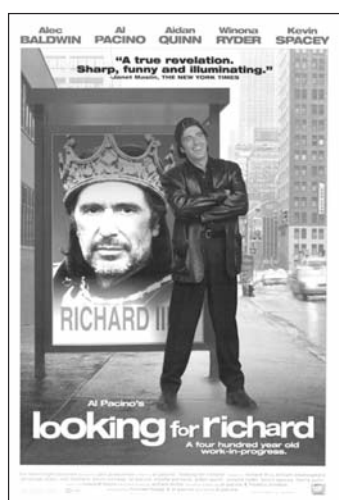

marca UNITER, va avea loc în perioada 27-30 august 2026, la **Teatrul de Stat din Constanța** – co-producător al acestui spațiu esențial de afirmare a noilor generații de artiști.

Raluca NACLAD, consultant artistic TT

Spectacolul „Richard al III-lea”, prezent în cadrul Festivalului de Teatru de la Piatra-Neamț, a readus în prim-plan o dilemă pe care mulți spectatori și-o pun: este necesar să citim piesa înainte de a merge la teatru? Discuția ne-a revenit în minte la finalul reprezentației, când o spectatoare din fața noastră încerca din răspuțuri să descurce relațiile dintre personaje, mărturisind că le-a pierdut firul pe parcurs. Desigur, întrebarea este valabilă mai ales atunci când publicul are acces facil la text. Autori consacrați precum Shakespeare sau Caragiale pot fi găsiți ușor în orice bibliotecă și, mai nou, în mediul online. Din acest punct de vedere, internetul oferă resurse valoroase, utilitatea spațiului digital fiind greu de contestat. Totuși, în timpul unei reprezentații, nu este de dorit ca spectatorul să fie nevoit să caute explicații pe telefon. În aceste condiții, unde ar trebui să se insiste mai mult?

Cu siguranță, la clarificarea textului prin mijloacele artei actorului. Chiar dacă acest lucru presupune, uneori, renunțarea la o parte din complexitatea regizorală care umbrășește claritatea vorbelor prin prea multe

artificii scenice.

Nu este nimic greșit în căutările regizorale. Problema apare însă atunci când, într-un text shakespearian cu o distribuție uriașă, publicul pierde firul dinamicilor și al biografiilor. În acel moment, el nu mai savurează interpretarea sau conceptul spectacolului. În schimb, face eforturi să răspundă unor întrebări elementare: cine este personajul de pe scenă, ce legătură are cu protagonistul și care este sensul replicilor sale? În această situație, arta actorului și creația regizorală trec inevitabil pe plan secund, deoarece spectatorul nu mai poate urmări actul artistic în deplinătatea sa.

Revenind la întrebarea dacă ar trebui sau nu să parcurgem piesa în prealabil, ne amintim

că, în urmă cu câțiva ani, profesorii de limba și literatura română (vorbim din propria experiență, într-un liceu cu profil umanist) le cereau elevilor să citească opera înainte de a merge la teatru. În zilele următoare aveau loc adevărate dezbateri în clasă: în ce măsură spectacolul respecta textul original, dacă viziunea regizorală aducea o perspectivă nouă ori dacă, dimpotrivă,

În căutarea lui Richard...

• Citim sau nu piesa de teatru înainte de spectacol?

reușea să dea glas intenției dramaturgului și dacă actorii își construiau personajele în acord cu imaginea pe care cititorul și-o formase în timpul lecturii.

O perspectivă interesantă asupra acestei probleme oferă documentarul **Looking for Richard** („În căutarea lui Richard”), realizat de Al Pacino. Filmul pornește de la o întrebare fundamentală: mai este textul shakespearian relevant pentru publicul de astăzi? Pentru a răspunde, documentarul alternează secvențe de la repetiții – în care actorii discută sensul scenelor, motivațiile personajelor și dificultățile limbajului – cu interviuri luate unor profesori, cercetători și actori specializați în Shakespeare. În același timp, Al Pacino abordează oameni obișnuiți pe stradă, iar mulți dintre aceștia mărturisesc că îl consideră pe Shakespeare dificil, învechit sau chiar inaccesibil. Filmul este construit ca o investigație. Încă din primele minute, cunoscutul actor pune întrebări esențiale: De ce îi intimidează Shakespeare pe atât de mulți oameni? De ce este perceput ca fiind greoi? Cum poate fi făcut accesibil fără a-i dilua valoarea?

Al Pacino a pornit de la aceleași dileme pe care ni le putem pune și noi în sala de spectacol. Limbajul lui Shakespeare reprezintă o provocare majoră. Pentru ca textul să ajungă limpede la spectator, fără urmă de confuzie, el trebuie să fie pe deplin înțeles de cel care îl rostește. Actorul trebuie să știe exact despre ce vorbește, care este miza fiecărei replici și ce urmărește

prin fiecare cuvânt. Odată ce sensul este interiorizat și exprimat cu precizie, o mare parte din dificultatea comunicării dispare. Documentarul acordă o atenție deosebită acestui aspect. Al Pacino subliniază că dificultatea nu provine doar din vocabularul arhaic, ci și din ritmul, muzicalitatea și densitatea poetică a textului. Actorii analizează fiecare replică pentru a descoperi acțiunea ascunsă în spatele cuvintelor, demonstrând că versul trebuie înțeles și susținut de o intenție dramatică precisă, nu rostit solemn sau declamator. În fond, lectura piesei completează experiența spectacolului, iar spectacolul oferă textului o nouă dimensiune.

Citirea operei înainte de reprezentație îi poate oferi spectatorului reperele necesare pentru a urmări mai ușor relațiile dintre personaje, desfășurarea conflictului și subtilitățile limbajului. În același timp, spectacolul are datoria de a funcționa și pentru cel care intră în sală fără o pregătire prealabilă.

Teatrul este, prin natura sa, o artă a întâlnirii directe, iar emoția creată nu ar trebui să depindă exclusiv de temele făcute acasă. Atunci când actorul înțelege pe deplin sensul replicilor, iar construcția regizorală clarifică legăturile dintre personaje, spectatorul poate urmări cu interes chiar și un text de mare complexitate.

Poate că adevărata întrebare nu este dacă trebuie să citim piesa înainte de spectacol. Mult mai important este modul în care teatrul contemporan reușește să construiască punți între marile texte ale dramaturgiei universale și publicul de astăzi, fără să le diminueze bogăția de sensuri.

Adina SUCIU GIURESCU,
doctor în teatru,
actriță la Teatrul Tineretului

0 7. **ENESCU, George** (7 august 1881 – 4 mai 1955) – **145** de ani de la nașterea muzicianului;

07. **TAGORE, Rabindranath** (6 mai 1861 – 7 aug. 1941) – **85** de ani de la moartea scriitorului indian, premiul Nobel pentru Literatură pe 1913;

09. **DELAVERNANCEA, Cella** (15 decembrie 1887 – 9 august 1991) – **35** ani de la moartea prozatoarei;

09. **MIHAI VITEAZUL** (cca. 1550 – 9 august 1601) – **425** ani de la moartea domnitorului;

11. **BARBU, Ion** (18 martie 1895 – 11 august 1961) – **65** de ani de la moartea poetului și matematicianului;

11. **PALLADY, Theodor** (11 aprilie 1871 – 16 august 1956) – **70** de ani de la moartea pictorului;

13. **WELLS, H.G.** (21 sept. 1866 – 13 aug. 1946) – **80** de ani de la moartea scriitorului britanic;

CALENDAR – august 2026

tanic;

14. **BRECHT, Bertolt** (10 febr. 1898 – 14 aug. 1956) – **70** de ani de la moartea scriitorului german;

14. **CELIBIDACHE, Sergiu** (28 iunie 1912 – 14 august 1996) – **30** de ani de la moartea dirijorului;

15. **SCOTT, Walter** (15 aug. 1771 – 21 sept. 1832) – **255** de ani de la nașterea romancierului britanic;

16. **CROHMĂLNICEANU, Ov. S.** (16 august 1921 – 27 aprilie 2000) – **105** de ani de la nașterea criticului;

18. **DJUVARA, Neagu** (18 august 1916 – 25 ianuarie 2018) – **110** de ani de la nașterea istoricului;

19. **AMAN, Theodor** (20 martie 1831 – 19 august 1891) – **135** de ani de la moartea pictorului;

27. **TIȚIAN (Tiziano Vecellio)** (1488/ 1490 – 27 aug. 1576) – **450** de ani de la moartea pictorului italian. (*Red.*)

Drama istorică a pedagogiei (I)

„Pedagogia caută de când există să desființeze sau să scurteze copilăria omului, în timp ce adevăratul ei scop ar trebui să fie acela de a prelungi sau chiar de a permanentiza virtuțile și calitățile copilăriei.”

Lucian BLAGA

Criza educației

Marii filosofi și marii gânditori în domeniu au sperat că educația poate forma, totuși, omul pe dimensiunea lui umană. Istoria arată că omul poate fi bine instruit. Cât privește, însă, aspectul educativ, înțeles ca dezvoltare a înaltelor însușiri umane, pedagogia pare a fi eșuat. Secolul XX cu cele două războaie mondiale, unde au căzut jertfă zeci de milioane de oameni (în numele a ce?!), continuarea războaielor de astăzi din Ucraina și din Răsăritul Mijlociu și altor conflicte armate dau o lovitură puternică optimismului pedagogic. Popoare „educate” (mai corect, cumva „instruite”) produc războaie, creează societăți totalitare și dictatoriale, considerând democrația ca fiind neeficientă în dezvoltarea vieții.

Drama pedagogiei constă în faptul că ea poate transmite cunoștințe, dar nu e în stare să dezvolte înțelepciune („Suntem bogați în cunoștințe, dar săraci în înțelepciune”, spunea încă Immanuel Kant – situație care nu s-a ameliorat, ci dimpotrivă, a căpătat o mai mare disproporție între aceste două planuri intelectuale). Pedagogia poate dezvolta intelectul, dar nu poate forma indestructibilă conștiință morală. Ea poate livra cunoștințe și forma competențe, dar nu poate forma convingeri care nu dispar. Poate comunica valori, dar nu le poate așeza la temelie vieții, nu poate ajuta educabilul să-și afle și să-și realizeze vocația, să-și descopere sensul vieții.

Marea dificultate care stă în fața pedagogiei este faptul că copilul nu este un instrument, un obiect care poate fi fabricat, ci o ființă nespuse de contradictorie, dinamică, schimbătoare, instabilă și imprevizibilă în pornirile sale. El este capabil de înălțare, dar și de cădere profundă. Aceasta din urmă se poate produce „peste noapte”, pe când direcția inversă este nespuse de anevoioasă sau chiar imposibilă. Acesta este omul pe care pedagogia și-l pune în față.

Un alt aspect al dramei pedagogice este faptul că ea este eficientă în a pregăti elevul pentru lume, dar este puțin în stare să-l pregătească pentru el însuși. Calea pe care merge accelerat pedagogia modernă este de a contribui, prin instruirea elevilor, la progresul tehnic și economic, reducându-i la a fi funcționali și ef-

icienți, dar nu și la a-i aduce în fața întrebărilor fundamentale ale ființei și existenței lor. Constantin Noica, prin conceptul „devenire întru ființă”, vedea drama culturii și a educației în faptul că elevul poate avea cunoștințe fără a deveni personalitate. După cum am văzut, filosofia lui Platon și conceptul Paideia arată că educația trebuie să urmărească transformarea sufletului. Actualmente Pedagogia se orientează tot mai mult spre utilitate socială, profesionalizare și adaptare tehnică.

Pedagogia mai dă dovadă de o lacună de esență în formarea conținutului său – omiterea, în crearea fundamentelor și a demersurilor sale, a științei omului, a cunoașterii naturii lui profunde. Or nu poți forma ceea ce încă nu cunoști. În programele de formare a pedagogilor lipsesc disciplinele din domeniul umanistic: filosofia (limitată astăzi la un mic curs), psihologia aprofundată, culturologia, literatura, artele. Această lacună creează un tip de „pedagogie fără rădăcini”. La etapa contemporană a evoluției omenirii se atestă o discrepanță imensă între două direcții ale mișcării omului pe linia vieții sale (respectiv, între cele două tipuri de cunoaștere a naturii și a sa însuși): un fenomenal progres pe planul tehnologic și un dramatic regres pe planul umanului.

Pedagogie operațională și pedagogie rațională

Pedagogia poartă astăzi un caracter operațional, și într-o măsură mică include în cercul intereselor sale aspectul rațional: în primul caz – „a face”, „a acționa”, în al doilea – a reflecta/a pătrunde în profunzimile acțiunii paidetice. Actualmente se solicită o cât mai directă și rapidă conexiune a finalităților educației la domeniul producției (formarea competențelor a devenit un „fetiș” al pedagogiei contemporane). Majoritatea disciplinelor școlare poartă un caracter pragmatic, tehnologic, utilitarist. O tendință de acest gen este și spiritul managementului, pe care se solicită a așeza procesul educațional sub toate formele lui. Astăzi totul se cere a fi „management”: al instituției școlare, al clasei, al lecției, al evaluării etc. Managementul necesar, bineînțeles, este partea de organizare a procesului educațional, partea lui exterioară, dar nu este conținutul, interiorul, adică esența lui. Abordarea de tip „management”

Ion GAGIM

în educație, preluat din lumea afacerilor, transformă actorii domeniului (ființele umane) în „resurse” (de rând cu resursele materiale și financiare). Prin aceasta, se dă tonul respectiv: instituțiile de învățământ nu sunt chemate să formeze oameni, personalități, caractere, mentalități, dar să ofere „servicii”. Prin aceasta, profesorului i se retrage, sub aspect moral-psihologic, înaltul titlu, propriu domeniului: „magistru”, „dascăl”, „învățător”, „pedagog”, „profesor”, devenind „cadru” (fie și „didactic”), „servitor”, „prestator de servicii”. Altfel spus, un oarecare „element al managementului”. În spiritul acestei legi, funcția de conducător al instituției de învățământ o pot ocupa persoane fără formare și experiență pedagogică. Meseria de pedagog, de la înalta misiune „sacră” de pasiune, de vocație, a căpătat banalul statut de „job”, de „muncă de rutină” cu consecințele de rigoare.

Pedagogie temporală și pedagogie atemporală

Panta rhei – „totul curge”, adică lumea se află în permanentă schimbare, afirma Heraclit, unul din primii gânditori asupra caracterului lumii. În același timp, un alt filosof al timpului, Parmenide, considera că schimbarea este doar o iluzie, deoarece realitatea este unică, eternă și neschimbătoare. Cum se înscrie fenomenul educației în această natură duală – dinamic-constantă – a existenței, omul făcând parte din ea?

Educația este o acțiune practică, este un proces în neîncetată transformare care preia amprente epocii respective, adaptându-se la spiritul acesteia. În același timp, omul este o ființă constantă prin natura și în esența sa. Pe parcursul a mii de ani el rămâne, în fond, același, fără a-și revă metamorfoze pe linia constituției sale interioare. Procesele care

alcătuiesc universul lui sufletesc și mintal sunt aceleași atât ale omului antic, cât și ale celui din ziua de azi: bucuria, tristețea, îndoiala, certitudinea, speranța, angoasa, frustrarea, ura, invidia, trăirea momentelor de fericire, de groază, calitățile esențiale cu caracter uman ca morală, demnitatea, iubirea, virtuțile de diferit tip. Acestea sunt de natură „eternă”. (Drept exemplu, am putea lua cazul imitării mersului pe cal prin încălecarea unui băț a unui copil din antichitate și a unui contemporan – trăirea bucuriei momentului respectiv la ambii ar fi, în fond, aceeași).

Ce este schimbător pe linia educației? Este partea ei „exterioară”, care se modifică în funcție de progresul tehnico-științific, care necesită acumularea cunoștințelor, formarea abilităților, deprinderilor, competențelor specifice timpului respectiv. Un exemplu grăitor al acestei laturi a educației este viața de azi cu caracterul ei tehnologic, digital, al Inteligenței Artificiale, care schimbă substanțial caracterul procesului de învățare a copiilor. Iar dimensiunea constantă a științei pedagogice se referă la ființa imuabilă (în fond) a omului în calitățile lui fundamentale, care urmează a fi păstrată. Or procesele de ordin tehnologic, aflate în perpetuă dezvoltare, dar aplicate neadecvat în actul didactic, ascund în sine riscul modificării substanțiale a structurii interioare a omului, imprimându-i planului mintal și celui afectiv la fel un caracter „mecanic”, „tehnicist”, „artificial” („excluzând”, astfel, omul din natura sa), după cum prognozează cei care reflectează asupra fenomenului. Misiunea științei pedagogice este – prin adaptarea aspectului instructiv (de natură temporală-schimbătoare) al formării elevilor în acord cu transformările tehnologice, economice, sociale, politice ale epocii – de a menține omul în coordonatele lui constitutive ca ființă spirituală, astfel spus, de a asigura aspectul educativ (de natură atemporală-constantă) în expresia proprie a noțiunii.

Ion GAGIM

(continuare în numărul viitor)

P. S. Expozeul în cauză nu poartă un caracter critic, nu este o denigrare, o subapreciere a muncii pedagogilor, a elevilor și a tuturor celor implicați în titanica operă a educației. Este un studiu de specialitate, un dat obiectiv. (N. R. – Preluare din ziarul *Făclia*)

Între lecții și tăceri: despre epuizarea profesorului modern

Burnout-ul profesorilor nu începe în clasă, ci în spațiile invizibile dintre ore, acolo unde efortul rămâne adesea nerostit. Nu este o problemă de volum de muncă, ci de sens, sprijin și de acele tăceri care, în timp, ajung să spună mai mult decât orice evaluare oficială.

Se vorbește tot mai des despre *Burnout* în educație de cele mai multe ori, în termeni generali, statistici sau recomandări, mai rar din interior. Din locul în care această stare nu este un concept, ci o realizare zilnică.

Scriu acest articol nu din cărți, ci din propria experiență. Nu am simțit niciodată că „nu mai pot preda”, dimpotrivă, în clasă, energia apare aproape miraculos. Copiii cu întrebările și reacțiile lor, cu zâmbete, ghidușii, și îmbrățișări nederijate, reușesc să aprindă flacăra sufletului și să-l țină viu.

Și totuși, oboseala nu vine de acolo. Ea se adună în tăcerile dintre ore. Se adună când, după lecții, rămâi nu doar cu caietele de verificat, ci cu poveștile nespuse ale copiilor, cu conflicte pe care trebuie să le dezlegi, cu emoții pe care le preiei fără să-ți dai seama. Se adună când rolul de profesor nu mai este suficient și trebuie să devii, pe rând, psiholog, mediator, uneori chiar persoană care suplinește rolul de părinte.

Nu asta ar fi problema. Problema ar fi faptul că toate aceste roluri se exercită, de cele mai multe ori, fără un sprijin real. Există zile în care predai mai puțin și gestionezi mai mult, consilieri, comportamente, stări, tensiuni, iar la finalul zilei, rămâne întrebarea: *Cât din ceea ce faci contează cu adevărat?*

Un alt tip de oboseală vine din lucrurile aparent mărunte: documente, rapoarte, planificări. Nu

contest necesitatea lor, dar în exces, ele creează senzația că energia se duce în direcții care nu ating esența educației. Și poate cel mai dificil de dus nu este volumul de muncă, ci lipsa de sens care se strecoară uneori printre ele.

Există însă un tip de epuizare mai tăcută, mai greu de explicat în rapoarte, oboseala care apare atunci când efortul tău nu întâlnește nici măcar o formă minimă de recunoaștere. Nu aplauze, nu diplome – doar acel gest simplu care spune: „am văzut, apreciez”. În unele contexte, acest gest devine aproape... opțional.

Poți să inovezi, să implici elevii, să schimbi atmosfera unei clase sau chiar a unei școli. Poți, metaforic vorbind, „întoarce școala pe dos” în sensul bun al lucrurilor, iar reacția să rămână aceeași: o liniște administrativă impecabilă, constantă și foarte bine păstrată, este, dacă vrei, o formă de stabilitate.

În timp, această tăcere nu mai este neutră, devine mesaj, unul subtil, dar persistent: *efortul nu deranjează, dar nici nu contează suficient cât să fie rost.*

Am învățat că burnout-ul nu înseamnă doar oboseală, înseamnă când începi să te mai detașezi de ceea ce, cândva, te definea. Să nu te mai doară la fel, să nu te mai bucure la fel, este o formă de protecție, dar și un semnal de alarmă.

Există și o presiune mai subtilă, aceea de a demonstra constant în fața părinților, a administrației, a societății că ești

Olga CATRINESCU

bun, că ești muncitor, că ești competent și că copiii sunt pe mâini bune. Profesorul este adesea evaluat de toată lumea și susținut de prea puțini, de cele mai multe ori, critica fiind mai vizibilă decât aprecierea.

Și totuși, majoritatea profesorilor nu renunță. Nu pentru că le este ușor, ci pentru că mai cred în sensul acestei meserii, pentru că le pasă.

Profesorul nu predă doar cunoștințe, el transmite zilnic și stare, transmite siguranță sau nesiguranță, încredere sau tensiune, entuziasm sau epuizare. De aceea atunci când vorbim despre performanța școlii, nu ar trebui să ne limităm la rezultate și cifre, ar trebui să ne întrebăm la cât de bine se simt oamenii care fac educația posibilă, pentru că un profesor care se simte respectat, susținut și valorizat, nu este neapărat un profesor mai fericit, este un profesor mai eficient, fiindcă acesta nu transmite doar cunoștințe, el transmite ceea ce simte. Stresul și sentimentul de neputință nu rămân după pragul școlii sau blocate între pereții din cabinetul

metodic, ele pătrund involuntar în clasă. Copiii percep stările emoționale ale dascălului din fața lor mult mai bine decât ne imaginăm. Tonul vocii, răbdarea, energia, disponibilitatea de a asculta, felul de a inspira, a motiva – toate transmit mesaje. Un cadru didactic echilibrat emoțional este mai răbdător, mai creativ, mai receptiv la nevoile elevilor și mai capabil să construiască relații bazate pe încredere, el observă mai repede, găsește soluții și creează un climat prielnic pentru învățare.

Poate una dintre cele mai importante lecții pe care le-am învățat în această profesie este că *starea de bine nu este un lux, este o condiție a calității educației.*

Din experiența mea, burnout-ul nu apare din lipsă de competență sau de implicare, dimpotrivă, apare tocmai acolo unde există dorința de a face lucruri frumoase, dar condițiile psiho-emoționale nu țin pasul cu dorința. De aceea, cred că discuția despre epuizarea profesorilor nu ar trebui să fie despre „reziliență” lor, ci despre echilibrul sistemului în care lucrează, pentru că un profesor obosit nu este doar un om care suferă în tăcere, este un semnal că ceva, dincolo de el, funcționează... perfect pe hârtie și insuficient în realitate.

Profesorii nu „ard” pentru că nu mai vor, ard pentru că prea des sunt lăsați să ducă singuri o muncă, care ar trebui susținută de un sistem întreg.

(N. R. – Preluare din ziarul *Făclia*)

*Învățătoare, grad didactic I,
Olga CATRINESCU,
IP Gimnaziul „M. Eminescu”,
or. Telenești*

0 3. PETRU RAREȘ (1483 – 3 sept. 1546) – **480** de ani de la moartea domnitorului;

04. BACOVIA, George (4 septembrie 1881 – 22 mai 1957) – **145** de ani de la nașterea poetului;

05. MARINO, Adrian (5 septembrie 1921 – 17 martie 2005) – **105** de ani de la nașterea criticului literar;

08. STURDZA-BULANDRA, Lucia (25 august 1873 – 19 sept. 1961) – **65** de ani de la moartea actriței;

09. MILLO, Matei (25 noiembrie 1814 – 9 sept. 1896) – **130** de ani de la moartea actorului;

09. TOULOUSE-LAUTREC (24 nov. 1864 – 9 sept. 1901) – **125** de ani de la moartea pictorului francez;

14. DANTE ALIGHIERI (12 mai 1265 – 14 sept. 1321) – **705** ani de la moartea poetului italian;

CALENDAR – septembrie 2026

15. NEAGOE BASARAB (1481 – 15 sept. 1521) – **505** de ani de la moartea domnitorului;

18. CÂRLOVA, Vasile (4 februarie 1809 – 18 sept. 1831) – **195** de ani de la moartea poetului;

20. COȘBUC, George (20 sept. 1866 – 9 mai 1918) – **160** de ani de la nașterea poetului;

22. COBĂLCESCU, Grigore (22 sept. 1831 – 21 mai 1892) – **195** de ani de la nașterea geologului;

24. FITZGERALD, F. Scott (24 sept. 1896 – 21 dec. 1940) – **130** de ani de la nașterea scriitorului american;

28. NEGRI, Costache (14 mai 1812 – 28 sept. 1876) – **150** de ani de la moartea scriitorului și omului politic;

29. NAUM, Gellu (1 august 1915 – 29 sept. 2001) – **25** ani de la moartea poetului.
(Red.)

Tamara DAMIR: *Forța sindicatelor este în unitate, iar forța educației este în oameni*

● **Interviu cu Tamara DAMIR, președinta Centrului Sindical Ramural Teritorial Călărași din Domeniul Educației și Științei**

Există oameni care nu aleg pur și simplu o profesie, ci o transformă într-o misiune de viață. De aproape trei decenii, Tamara Damir se află printre oamenii care aleg să construiască, nu doar să constate. Din sălile de grup și birourile de director, până la masa negocierilor sindicale, parcursul său vorbește despre consecvență, responsabilitate și credința că educația rămâne cea mai sigură investiție într-un viitor mai bun. Într-o perioadă în care școala se confruntă cu numeroase provocări, vocea sa continuă să pledeze pentru ceea ce contează cel mai mult: respectul față de pedagog și grija față de omul care formează generațiile de mâine.

Originară din satul Bleșteni, raionul Edineț, Tamara Damir este una dintre acele personalități care și-au construit destinul pas cu pas, prin muncă, perseverență și credință în valoarea educației. După absolvirea Colegiului Pedagogic din Soroca și a Institutului Pedagogic „Alecu Russo” din Bălți, tânără specialistă avea să-și înceapă drumul profesional în centrul republicii, pe meleagurile Călărașului.

A fost mai întâi cadru didactic, apoi, timp de două decenii, director al instituției de educație timpurie din satul Nișcani, perioadă în care și-a câștigat respectul colegilor și aprecierea comunității. Pentru meritele sale profesionale a fost distinsă cu Insigna „Eminent al Învățământului din Republica Moldova”.

Experiența acumulată în sistemul educațional a adus-o ulterior în funcția de inspector al Direcției Învățământ, iar din anul 1997 destinul său profesional s-a împletit cu activitatea sindicală. De aproape 30 de ani, Tamara Damir se află în prima linie a apărării drepturilor angajaților din educație, fiind astăzi președinta Centrului Sindical Ramural Teritorial Călărași din Domeniul Educației și Științei și deținătoare a Insignei de Onoare a Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova.

Despre provocările sistemului educațional, dialogul social, tinerii specialiști și viitorul mișcării sindicale am discutat în cadrul unui amplu interviu.

nanțarea insuficientă și salariile încă modeste îi determină pe mulți tineri să privească cu rezervă profesia didactică. Totuși, există și motive de optimism. Avem tineri care rămân în sistem și după expirarea perioadei obligatorii de activitate. Încercăm să le fim alături prin toate instrumentele la dispoziție: indemnizații, facilități prevăzute de legislație, sprijin profesional și sindical. Organizăm seminare, mese rotunde, activități de mentorat și schimburi de experiență. Încercăm să-i ajutăm să se adapteze noilor colective, noilor condiții de muncă și exigențelor profesiei. Cred că pedagogia nu este doar o profesie. Este un mod de a fi. Este ceea ce faci cu pasiune, responsabilitate și dragoste pentru copii.

– **Ce loc ocupă incluziunea și sprijinul pentru persoanele cu nevoi speciale?**

– Un loc foarte important. Anul acesta am avut bucuria să participăm la Conferința Comitetului Sindical European pentru Educație împreună cu psihologul Elena Vasilache, cadru didactic cu cerințe speciale. Discursul său a impresionat participanții și a demonstrat că în Republica Moldova există preocupare pentru incluziune și pentru susținerea colegilor cu nevoi speciale. Este un aspect asupra căruia vom continua să insistăm.

– **Ce activități sindicale reușesc să mobilizeze cel mai mult comunitatea educațională?**

– Avem numeroase activități care au devenit deja tradiție. Festivalul de creație artistică, Spartachiada angajaților din educație, proiectele de schimb de experiență, seminarele de instruire și forumurile sindicale reușesc anual sute de participanți. De asemenea, un ecou puternic a avut și evenimentul cu genericul „Școala fără bibliotecă – un viitor fără rădăcini”, care a readus în atenție rolul bibliotecii școlare în formarea elevilor.

– **Care sunt cele mai mari provocări ale educației de astăzi?**

– Provocările sunt numeroase și complexe. Vorbim despre situația economică dificilă a multor angajați din sistem, despre fluctuația cadrelor, abandonul școlar, bullying, schimbarea raportului dintre elev și profesor, dar și despre influența tot mai mare a inteligenței artificiale asupra procesului educațional. Toate aceste fenomene obligă școala să se adapteze rapid și inteligent.

– **Cu ce gânduri priviți anul 2026 ajuns la jumătate?**

– Vom continua să investim în formarea liderilor sindicali, în transparență și în dezvoltarea colaborărilor cu organizații similare din țară și din străinătate. Dorim să continuăm consolidarea organizațiilor sindicale, să atragem și să menținem tinerii în sistem, să dezvoltăm relațiile de parteneriat și să apărăm cu și mai multă fermitate drepturile membrilor noștri.

– **Un mesaj de final?**

– Trăim vremuri complicate, dar eu rămân optimistă. Cred în oameni, cred în puterea educației și cred în solidaritate. Dacă vom rămâne uniți, vom putea depăși orice provocare. „Vă chem să fim uniți prin misiune și puternici în acțiune.”

– **Doamnă Tamara Damir, anul 2025 a fost unul intens pentru mișcarea sindicală din educație. Cum l-ați caracteriza?**

– Anul 2025 a fost, fără îndoială, unul dintre cei mai activi ani ai ultimului deceniu. Un moment de referință l-a constituit Congresul al VIII-lea al Federației Sindicale a Educației și Științei, desfășurat la 5 martie 2025, în cadrul căruia au fost prezentate realizările din perioada 2020-2025 și au fost stabilite direcțiile strategice de dezvoltare pentru următorii cinci ani. În luna mai, la Călărași, am organizat ședința în plen a Consiliului Raional al Sindicatului, la care au participat liderii tuturor organizațiilor sindicale din instituțiile de învățământ. Am analizat documentele Congresului și am stabilit modalitățile prin care prioritățile adoptate la nivel republican pot fi transpuse în activitatea noastră zilnică. Anul a fost marcat prin consolidarea dialogului social, implementarea noii Convenții Colective de Muncă, dezvoltarea organizațiilor sindicale și promovarea intereselor profesionale și sociale ale angajaților din educație.

– **Care sunt cele mai importante revendicări și preocupări ale sindicatelor din educație?**

– În toate reuniunile noastre apare aceeași preocupare majoră: statutul cadrului didactic. Liderii sindicali au insistat asupra necesității unor salarii competitive și decente pentru angajații din educație, asupra eliminării locurilor de muncă precare și asupra plasării pedagogului în centrul proceselor de luare a deciziilor. De asemenea, considerăm că Guvernul trebuie să manifeste o responsabilitate mai mare în ceea ce privește finanțarea sistemului educațional. O educație de calitate nu poate exista fără investiții adecvate și fără respect pentru cei care lucrează în școli și grădinițe.

– **În cei aproape 30 de ani de activitate sindicală, ce concluzie ați formulat despre succesul unei organizații?**

– Am ajuns la concluzia că forța sindicatelor este în unitate și consolidare. În prezent, în raion activează 57 de organizații sindicale primare. Mă bucură faptul că zece lideri sindicali au fost aleși pentru prima dată, iar șase dintre aceștia sunt tineri pedagogi aflați la început de carieră. Este un semn că există continuitate și încredere în noua generație. Totodată, avem lideri care au fost realeși de mai multe ori, ceea ce demonstrează stabilitate și experiență. Încercăm să îmbinăm energia tinereții cu experiența colegilor care activează de mulți ani. Din colaborare se naște progresul, iar din dialog se naște înțelegerea.

– **Vorbiți adesea despre parteneriat. Cât de important este acesta pentru activitatea sindicală?**

– Este esențial. Fără un parteneriat real nu poate exista dialog social autentic. Mă bucur că, de-a lungul anilor, am reușit să construim relații de colaborare bazate pe încredere cu Direcția Învățământ, Tineret și Sport Călărași, cu administrațiile instituțiilor de învățământ și cu autoritățile publice locale. Un exemplu elocvent este colaborarea cu doamna Elena Gonța, șefa Direcției Învățământ, care a demonstrat de fiecare dată deschidere pentru dialog și pentru identificarea soluțiilor în beneficiul salariaților. Multe dintre propunerile sindicale au fost nu doar ascultate, ci și puse în aplicare. Acest lucru demonstrează că atunci când există bună-credință și respect reciproc, rezultatele apar.

– **Una dintre cele mai mari probleme ale sistemului este deficitul de cadre. Cum îi sprijiniți pe tinerii specialiști?**

– Situația este complicată și nu trebuie să ascundem acest lucru. Reformele permanente, fi-

Interviu realizat de Adrian RUSU

Sunetul poartă marca identității lor artistice

• Dialog cu Inge Olaru și Cristi Daniel, despre frumusețea muzicii

Tinerii artiști pietreni Inge Olaru și Cristi Daniel și-au văzut visul împlinit. Albumul de debut *Palimpsest*, creația lor de suflet, un proiect care îmbină elemente de rock cu muzică orchestrală, a fost receptat cu entuziasm de public, primind recenzii favorabile în zona de specialitate.

Concertul de lansare a avut loc vineri, 5 iunie, în Sala „Calistrat Hogaș” a Consiliului Județean Neamț.

Inge Olaru este studentă în anul II la Academia Națională de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca, Extensia Piatra-Neamț, Facultatea de interpretare instrumentală (vioară și chitară clasică).

Cristi Daniel a absolvit cursurile University of East London (Music Performance and Production), în anul 2019, și ale Academiei Naționale de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca, Extensia Piatra-Neamț, Facultatea de interpretare instrumentală (percuție), în anul 2024.

Pe amândoi îi animă pasiunea și bucuria de a cânta.

– Cum s-a ajuns la această conlucrare?

Cristi Daniel: – Încă de când eram în liceu, visam să organizez un concert rock cu orchestra, îmi plăcea fuziunea dintre ceva foarte heavy, puternic, cu muzica orchestrală. Timpul a trecut și încet, încet au apărut noi proiecte, dar, din diverse motive sau din cauza unei lipse de sincronizare, nu am reușit să le pun în practică. Așa că am decis cu Inge să folosim tot ce știm în materie de muzică, pentru că-i un domeniu care evoluează constant, incluzând stiluri majore. Avem amândoi la activ ani de studiu la mai multe instrumente, abilități de mixat, de aranjat piese, abilități grafice... Arta e un lucru atât de frumos, iar combinată cu viziunea artistică a unui alt om pasionat se sincronizează perfect. Totul a venit foarte natural, am reușit să facem acest format, acest EP, apoi ne-am dorit să-l transpunem live, moment în care am vorbit cu lect. univ. dr. Rodica Trandafir, dirigoarea Orchestrei DIMACOR/DIMAESTRO, care a fost încântată de idee. Când am avut prima repetiție, cu toată orchestra și cu toate instrumentele și tot suportul tehnic, am simțit că e prima dată în viață când cânt. Era emoția faptului că visul devenea realitate și a fost minunat.

Inge Olaru: – De mică am simțit că un mediu clasic 100% m-ar stoarce treptat de energie și m-ar plictisi. Eram în gimnaziu când începusem în pauze să stau deconectată de mediul din jurul meu și ascultam multă muzică. Multă lume consideră că, dacă ești muzician clasic, ascultă toată ziua doar muzică clasică și am fost foarte aspru judecată pentru acest lucru, începând de la cei mai apropiați oameni care îmi repetau că „așa trebuie”, fără un argument plauzibil. Încă de atunci, în mintea mea se creau din ce în ce mai multe imagini. Cum ar fi să fiu pe o scenă și să „explodeze” totul în jurul meu, în loc să mă uit în sală și să văd chipuri lipsite de interes după primele cinci minute din concert? Mi s-a întâmplat să cânt piese clasice, care acum sunt transcrise pentru rock sau metal, și să mă regăsesc mai mult în ele, de la o vârstă fragedă. Acum, mă uit la mine de atunci și îmi spun că orice vis, care cu ani în urmă era imposibil, s-a îndeplinit aproape pocnind din degete, datorită perseverenței, dedicării și plăcerii de a cânta.

Amândoi: – Visul devenit realitate nu este doar albumul și nici concertul în sine, cât, mai ales, siguranța că putem face muzica pe care am dorit-o amândoi, completându-ne unul pe altul.

„Iubesc să transmit mai departe ceea ce fac”

– În ceea ce privește pasiunea pentru muzică, ați avut de la început scopuri bine definite?

Inge Olaru: – Din copilărie am știut că locul meu este pe scenă. Știam încă de atunci că „profesia” mea de bază o să fie muzica. Iubesc să transmit mai departe ceea ce fac. Cândva, doream să mă îndrept spre medicină, dar, după un timp, am realizat că muzica este „medicul sufletului”.

Cristi Daniel: – Da, de la 6 ani, vârstă de la care am pus mâna pentru prima dată pe chitară, am visat și dorit mereu să fac asta. Nu era și nu este un alt drum. E ca acasă! Este superb și îndemn pe oricine, la orice vârstă, să își trăiască visul. Apoi, mereu am vrut să îi ajut pe cei din jur. Simt că, reușind să îmi trăiesc visul, îi ajut și pe alții.

– Cât de important este faptul că ați putut studia muzica mai întâi în străinătate și apoi în România?

Cristi Daniel: – M-am simțit superb în străinătate, am avut acces la

multă informație, dar la fel de multe noțiuni, cunoștințe am deprins și aici, în România. Sunt, totuși, de părere că mediul universitar este doar un mijloc pe care-l poți folosi pentru a scoate ce ai mai bun în sufletul tău, când vine vorba de artă. Facultățile pe care le-am urmat, m-au ajutat în parcursul meu profesional și sunt foarte recunoscător dascălilor mei, dar rolul în sine a acestor studii universitare n-a fost decisiv pentru alegerea drumului meu muzical actual.

„Muzica este limbajul meu principal în care consider că mă pot exprima cel mai bine”

– Ați simțit, uneori, că, poate, și muzica v-a ales?

Cristi Daniel: – 100%, da. Este în tot ce fac, este parte din mine, mi-a ghidat, îmi ghidează și îmi va ghida drumul în viață. De asemenea, simt că trecerea anilor și maturizarea mea îmi arată că muzica m-a ales și îmi dă mereu putere să continui. Simt că mă împinge să fac și mai mult, mă ridică de la pământ când nu sunt bine.

Inge Olaru: – Am avut momente în care tot ce făceam mă copleșea. Voiam să renunț. Consider că atunci muzica m-a ales pe mine. Ea mă făcea

și mă face în continuare să mă eliberez de cele mai grele ori dureroase gânduri. Muzica este limbajul meu principal, în care consider că mă pot exprima cel mai bine. Din fericire, nu am nevoie să cânt muzica altor compozitori, ca să mă pot descătușa. Mă așez la birou și încep să scriu, iar apoi cânt și mintea-mi este eliberată.

„Cânt zilnic pentru sufletul meu”

– În fiecare zi exersați?

Inge Olaru: – Din nefericire, nu zilnic, nu îmi place să mint și să zic ceva ce nu fac. Am nevoie de multe ori de pauză, pentru că, dacă mă aud mai des și mai mult, simt că nu sunt suficientă. Mereu mă bat cu acest „suficient” din exterior și se imprimă de foarte multe ori mai mult în interiorul meu. Așa că prefer uneori să iau o pauză, ca să mă regenerez, dar studiul continuă neîncetat.

Cristi Daniel: – Cânt zilnic pentru sufletul meu. Încerc să descopăr noi tehnici, noi pasaje, noi idei. Nu există zi în care să nu pun mâna pe chitară sau fără să cânt ceva. Nu m-am considerat niciodată un „instrumentist” care, ulterior, să fie definit ca muzician, nu. Cu cât studiez mai

Sunetul poartă marca identității lor artistice

mult, cu atât „învăț” mai bine să spun ce am pe suflet. „Muzica e vocea pe care nu am avut-o niciodată”, spune un citat, iar eu sunt de părere că instrumentul este vocabularul a ceea ce are sufletul de zis. Mai nou, încerc să îmi exerseze mai mult vocea, pentru a avea grijă de ea, să nu o distrug în timp, dat fiind stilul muzical pe care îl abordez.

– Cum ar trebui oamenii să iubească muzica?

Amândoi: – Sincer, real, simplu.

– Ce rol atribuiți ascultătorului?

Amândoi: – Muzica ne influențează starea de spirit prin puterea de a trezi amintiri, de a stimula creativitatea și de a oferi o modalitate de exprimare a propriilor trăiri. Fiecare om, fiecare suflet, fiecare clipită, fiecare emoție sunt importante. Cumva, avem datoria ca mesajul nostru să îl ajute pe ascultător, să îl facă mai viu, mai empatic.

„Vom începe, în curând, pregătirea sesiunilor de compus pentru un viitor album”

– Cine-i modelul, magistrul pe care visați să-l egalați?

Cristi Daniel: – Mark Tremonti, mai nou. Este un om care folosește arta pe care o face pentru a face bine în lume. Este un muzician incredibil, un suflet puternic și

un om minunat, foarte modest. Este membrul trupei *Alter Bridge*, una dintre formațiile care are o influență principală asupra mea, când vine vorba de muzică. De asemenea, este membru în alte trei proiecte separate: *Creed*, *Tremonti* și *Frank Sinatra Cover Band*. Este un artist complet care, de câțiva ani, a deschis una dintre cele mai mari clinici destinate persoanelor cu Sindromul Down, din Statele Unite, reușind să strângă milioane de dolari din concerte în scop caritabil. Acest artist combină foarte bine tot ce îmi place mie în muzică: sinceritate, complexitate, finețe, furie, putere, noutate, diversitate. Este un om minunat și un exemplu de urmat pentru mine.

Inge Olaru: – Am mai răspuns la această întrebare în trecut și nu îmi schimb părerea, Michał Jelonek, violonist și compozitor polonez. Prima dată am descoperit proiectul lui solo, unde are atât compoziții proprii, cât și transcripții rock ale unor piese clasice ale unor compozitori cunoscuți precum J.S Bach, A. Vivaldi, F. Chopin etc. Cu el am crescut și mi-a dat încredere că visul meu este posibil. Ulterior, am început să ascult și trupa din care face parte, *Hunter*, recunosc că tot mai apropiată mă simt de proiectul lui solo, dar și trupa din care face parte m-a ajutat să fiu ceea ce sunt astăzi din punct de vedere muzical. Îl consider foarte important, deoarece m-a influențat să nu îmi pierd dorința de a face ceva pe placul sufletului meu.

– Aveți proiecte care bat la ușă?

Amândoi: – Avem concerte în fiecare week-end, până la sfârșitul lunii iulie, iar apoi vom pregăti un turneu de concerte acustice, pentru a promova albumul. Ne dorim să începem și o colaborare cu filarmonicile din țară. Ne aflăm în etapa de a crea conexiuni pentru a vedea cum putem reuși, împreună cu echipa noastră de management, ca și acest vis să prindă contur. De asemenea, vom începe pregătirea sesiunilor de compus pentru un viitor album, care va avea 10 sau 12 piese. Cerem ajutor unde nu știm și încercăm să ne întindem aripile cât de mult putem.

A consemnat Violeta MOȘU; Foto: *motionARTThoughts*.

DETURNAREA VACANTELOR MUZICALE

(urmăre din pag. 1)

Compozițiilor vechi, readuse la viață de Ansamblul „Anton Pann”. Dulcele stil clasic și-a găsit un refugiu solitar într-o seară dedicată exclusiv lui Wolfgang Amadeus Mozart, în interpretarea Filarmonicii de Stat Sibiu. În paralel, dimensiunea camerală a încercat să mențină aprinsă flacăra valorilor locale, aducând la rampă muzicieni de pe meleagurile nemțene – de la tână violonistă Sara Stroici și pianistul Adrian Stroici, până la maeștri consacrați precum Verona Maier, Dorin Gliga sau Laurențiu Bușnea. Spre finalul săptămânii, registrul s-a schimbat radical: ziua de vineri a fost confiscată de estetica pop-rock a legendarei trupe Holograf, unde publicul a sfidat intemperiiile într-un moment de extaz colectiv alături de Dan Bittman, pentru ca sâmbătă, 11 iulie, cortina să cadă peste un regal de tip *Opera Crossover* livrat de Orchestra Operei Naționale Române Iași, dirijată de Andrei Tudor, având-o ca invitată specială pe soprana Irina Băianț.

Dincolo de această perspectivă a fastului exterior, o privire lucidă poate releva însă fracturi profunde în managementul acestui eveniment de patrimoniu. O primă anomalie, imposibil de ignorat, este exilarea festivalului din sala de spectacole a Teatrului Tineretului în sala de ședințe a Consiliului Județean și pe o scenă în aer liber, spații profund improprie pentru o receptare performantă, fidelă și nuanțată a muzicii de calitate.

În al doilea rând, este imposibil să ignorăm divorțul evident dintre conceptul original, elitist și academic al acestui festival și turnura populistă din prezent. Născut ca un laborator de creație de înaltă ținută – o pepinieră pentru „studentii rebeli”, un spațiu de masterclass și dialog veritabil între tinerii virtuozii și marii maeștri –, festivalul și-a diluat structura. Iar auditoriul a trecut cu nonșalanță de la frac și cravată, la șlapi și pantaloni scurți.

Rigorile clasice au fost sacrificate pe altarul divertismentului. Componenta educațională s-a evaporat, lăsând locul muzicii de consum – fie că vorbim de pop-rock-ul celor de la Holograf, de genul crossover sau de partiturile de film. Pentru un nostalgic al performanței artistice, aceasta este o concesie comercială ieftină.

Pentru organizatori, este probabil singurul alibi în fața finanțatorilor publici pentru a justifica cheltuirea banului colectiv.

La ceea ce asistăm la Piatra-Neamț este, de fapt, o deturnare gravă a sensului cultural, un sindrom național în care managementul public încearcă să mulțumească pe toată lumea, capitalizând de-a valma bunăvoință, voturi și aplauze.

Riscul este major: aceste evenimente de patrimoniu își pierd iremediabil identitatea. Atunci când o emblemă culturală unică este degradată la statutul de „obiect” de serie sau simplă anexă a „Zilelor Orașului”, valoarea ei simbolică se prăbușește.

Părerea mea.

Mircea ZAHARIA

(urmăre din numărul trecut)

Mult mai devreme, după debutul în volum, Titu Maiorescu notase: „Patriotismul a devenit unul din izvoarele poeziei lui Goga și-l inspiră în modul cel mai firesc. Dovada stă în aducerea și descrierea unor figuri obișnuite din viața poporului, care însă câștigă deodată – pe lângă valoarea și menirea lor normală – o însemnătate, am putea zice o iluminare și strălucire extraordinară, ce nu se poate explica decât din aprinderea luptei pentru apărarea patrioniului național”.

În plan politic, Octavian Goga a fost partizanul democrației parlamentare, însă, după 1930, vederile sale se schimbă, simpatizând cu fascismul italian și cu nazismul german. A fost unul dintre liderii mișcării extremiste românești, extremismul de dreapta sau de stânga dominând atunci în mai toate țările Europei, de la Moscova la Lisabona. Ceea ce spun nu este deloc o scuză, ci o constatare. Pentru „rezolvarea chestiunii evreiești”, adică pentru depozedarea de cetățenie a acelor evrei care intraseră fraudulos în țară, guvernul Goga-Cuza a dat legea din ianuarie 1938, pe care a studiat-o Alex. Mihai Stoenescu. Ce reiese de aici? Estimările Regelui erau că această măsură va afecta maxim câteva zeci de mii de evrei, dar până la urmă a fost vorba de peste 225 000. Aceștia, au primit certificate de identitate valabile pe un an, cu posibilitatea de prelungire. Erau considerați străini fără

pașaport și supuși regimului juridic ca atare. Goga a justificat acest decret prin faptul că, între anii 1918 și 1924, în România s-ar fi infiltrat evrei din fostele imperii austro-ungar și rus. O parte dintre cei din fostul Imperiu Rus aduseseră multe dintre ideile bolșevice și aveau ca sarcină comunizarea României. Or, guvernele României interbelice, indiferent de orientare, luptaseră pen-

aplicat multe pedepse, între care un proces de înaltă trădare, la finalul căruia a fost condamnat la moarte în contumacie.

Octavian Goga are o creație literară care nu jignește pe nimeni și mai are o primă parte a vieții sale plină de idei și de idealuri democratice. A trăit intens 57 de ani, dintre care doar ultimii, cei de după 1930 sunt țarați de extremism, de

Goga și iarăși Goga (II)

tru combaterea extinderii comunismului rusc, ca să nu se repete și la noi ceea ce se petrecuse în Ungaria lui Bela Kun (inițial Cohen/ Kohn, născut la Șimleul Silvaniei și venit în Ungaria de lângă Lenin, din Rusia sovietică) sau în Bavaria. Chiar dacă aceste explicații nu-l absolvă pe Goga de vina măsurilor antisemite, el nu a trimis pe nimeni în lagăre, nu a provocat pogromuri și nu a ordonat moartea niciunui evreu. A murit în 1938.

Pe de altă parte, Octavian Goga a fost un mare luptător pentru unirea Transilvaniei cu România, pentru formarea statului național român unitar, statul care a fost validat (aproape întreg) de istorie, începând cu faimoasele 14 puncte wilsoniene și sfârșind cu toate tratatele internaționale de după 1920. Din cauza activității sale politice desfășurate în Austro-Ungaria și în România, guvernul maghiar de la Budapesta i-a intentat lui Goga – ca cetățean austro-ungar – mai multe procese și i-a

antisemitism. A fost un poet luptător (poeta vates) și creștin. Ars poetică a sa este exprimată devreme, în poezia „Rugăciune” (1905): „Rătăcitor, cu ochii tulburi./ Cu trupul istovit de cale./ Eu cad neputincios, stăpâne./ În fața strălucirii tale./ În drum mi se desfac prăpăstii./ Și-n negură se-mbracă zarea./ Eu în genunchi spre tine caut./ Părinte, orânduie-mi cărarea!”. „Părintele” i-a orânduit cărarea după voia lui și nu i-a făcut-o să fie întotdeauna dreaptă, netedă și lină. La finele vieții, presimțind moartea, poetul a scris: „Și cum, sub tâmpla mea fierbinte,/ O lume veche-mi reînvie./ Nu câte-au fost îmi vin în minte./ Ci câte-ar fi putut să fie”. În această poezie, el însuși își vede viața ca „un joc de umbre și lumină”. Și pune umbrele înaintea luminii, ca și cum ar purta pe umeri greutatea lor strivitoare. Goga s-a căit și s-a condamnat singur. De aceea, noi nu mai avem cum și de ce să-l condamnăm. Cele multe și bune, care

și „câte-ar fi putut să fie”, nu-i dau pace și le are clare în minte pentru că nu a apucat să le facă. Dar sunt multe dintre cele bune pe care le-a făcut. Și-atunci, dacă se știe din vechime că din orice om trebuie luată partea bună ca moștenire pentru viitorime, de ce să tulburăm lucrurile și lumea cu răzburările noastre, cu răutățile noastre.

Se spune că Socrate a fost oprit într-o zi pe stradă de către un cunoscut: „ – Dragul meu, trebuie să îți spun ceva despre prietenul tău. Tocmai am auzit că ... – Stai așa, îl opri Socrate. Înainte de a-mi spune mai departe va trebui să treci un test. Este vorba despre filtrul celor trei site. Prima este sîta adevărului. Ai verificat dacă ceea ce urmează să-mi spui este adevărat? – Păi, nu, a răspuns omul. Este ceva ceea ce am auzit astăzi și ... – Am înțeles. Deci nu știi dacă ceea ce urmează să-mi spui este adevărat sau nu. Acum vine cea de-a doua sîta, a bunătații. Urmează să-mi istorisești un lucru bun despre prietenul acela? – Oh nu, este exact contrariul. – Deci, vrei să-mi spui un lucru rău despre prietenul meu și nici măcar nu știi sigur dacă este adevărat. Dar poate reușești să treci de a treia sîta, cea a utilității. Ceea ce dorești să-mi spui despre prietenul meu îmi este de folos? – Nu, nu cred. – Deci, dacă vrei să-mi spui ceva care nu este nici adevărat, nici bun și nici folositor, la ce bun să-l mai spui?”.

Ioan Aurel POP

(continuare în numărul viitor)

Reforma din cancelarie: între meritocrație și vechile reflexe politice

Managementul unităților de învățământ reprezintă un factor determinant al calității educației. În ultimele decenii, sistemul educațional românesc a traversat numeroase schimbări legislative, cea mai recentă vizând organizarea concursului pentru director și director adjunct. În contextul Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023 și al metodologiei din iunie 2026, selecția managerilor urmărește profesionalizarea conducerii și creșterea transparenței.

Deși legea prevede ocuparea funcțiilor pe baza competențelor, multe școli au fost conduse de directori numiți prin detașare – o soluție temporară pentru asigurarea continuității. Din punct de vedere al implicării, există manageri școlari foarte buni. La polul opus, unele unități funcționează din inerție, conducerea fiind asigurată de facto de secretar sau ghidată prin directive de partid.

Teoretic, noul concurs trebuie să înlocuiască aceste disfuncționalități cu un sistem bazat pe meritocrație și evaluare obiectivă. Schimbarea managementului nu înseamnă doar înlocuirea unor persoane, ci o nouă viziune: directorul

actual nu mai este un simplu administrator, ci un lider educațional. Acesta trebuie să dezvolte școala, să creeze un climat favorabil învățării, să gestioneze eficient resursele și să promoveze parteneriate cu comunitatea. Viziunea reprezintă elementul de bază în deciziile sale.

Noua metodologie stabilește condiții unitare de înscriere: cadre didactice titulare, studii superioare, vechime de minimum cinci ani și îndeplinirea criteriilor legale. Documentele se depun printr-o platformă informatică, reducând birocrația.

Ca element de noutate, structura concursului evaluează abilitățile manageriale și de comunicare, nu doar cunoștințele legislative. Procesul include evaluarea competențelor, o probă scrisă standardizată și un interviu axat pe proiectul de dezvoltare instituțională. Înregistrarea audio-video a probelor urmărește creșterea transparenței și eliminarea suspiciunilor.

Aplicarea metodologiei consolidează meritocrația și limitează influențele administrative. Probele standardizate pot asigura selectarea unor manageri mai bine pregătiți, iar limitarea numărului de opțiuni pentru candidați permite o

competiție mai realistă, adaptată specificului fiecărei școli.

Totuși, reforma aduce provocări. Succesul depinde de obiectivitatea comisiilor, respectarea calendarului și aplicarea unitară a regulilor la nivel național. În plus, noii directori vor avea nevoie de formare profesională continuă pentru a răspunde cerințelor tot mai complexe.

Din perspectiva impactului, un management stabil influențează pozitiv climatul organizațional și rezultatele elevilor. Cercetările arată că leadershipul școlar este al doilea cel mai important factor instituțional în performanța educațională, imediat după activitatea de la clasă.

În concluzie, concursul este un pas major în modernizarea învățământului. Totuși, eficiența reformei depinde de respectarea în practică a meritocrației. În caz contrar, după modelul instabilității guvernamentale din ultimele luni, vom avea în continuare directori numiți „din pixul” inspectorilor generali, subordonați direcțivelor de partid.

Prof. dr. Mihai FLOROIA

Când războiul întâlnește Biserica: o carte necesară

Fără a vă surprinde cu asocierea celor doi termeni, voi prezenta în rândurile următoare volumul *Biserica și războiul: credință, ideologie, politică*, coordonat de Răzvan Brudiu și Mihail K. Qaramah. Lucrarea a apărut în anul 2025 la Editura Presa Universitară Clujeană și Editura Reîntregirea. Cartea reunește contribuțiile unor specialiști din domenii diverse, precum teologia, dreptul canonic, istoria, etica și studiile religioase. Această diversitate oferă cititorului o perspectivă amplă asupra raportului dintre instituția eclezială și fenomenul războiului, evitând explicațiile simpliste și punând în evidență complexitatea problemei. Deși fiecare autor dezvoltă un unghi propriu de analiză, volumul își păstrează unitatea tematică și o coerență conceptuală care facilitează înțelegerea mesajului general.

Din punct de vedere metodologic, studiile se remarcă prin rigoare academică și prin utilizarea unui aparat critic consistent. Argumentele sunt construite logic, fiind susținute de referințe biblice, patristice, canonice și istorice, ceea ce conferă o în-

altă credibilitate concluziilor. Limbajul utilizat este specific mediului universitar, însă rămâne accesibil publicului larg, fără a deveni excesiv de tehnic. Autorii evidențiază tensiunea permanentă dintre idealul creștin al păcii și realitățile istorice care au determinat, de-a lungul timpului, diferite atitudini ale Bisericii față de conflictele armate. Sunt abordate teme majore precum relația dintre Biserică și stat, implicațiile canonice ale războiului, influența ideologiilor politice asupra discursului religios, rolul capelanilor militari și semnificația rugăciunilor în timp de război.

Volumul reprezintă o contribuție importantă pentru literatura teologică și interdisciplinară contemporană, abordând una dintre cele mai sensibile teme ale prezentului: relația dintre credința creștină și realitatea conflictelor armate. Publicată într-un context internațional marcat de războiul din Ucraina și de alte tensiuni geopolitice, lucrarea propune o reflecție echilibrată asupra modului în care Biserica este chemată să răspundă provocărilor lumii actuale, fără a renunța la valorile fundamentale ale Evangheliei.

Unul dintre principalele merite ale cărții constă în faptul că nu încearcă să justifice sau să condamne în mod absolut anumite poziții istorice ale Bisericii. Din contră, urmărește să explice contextul în care acestea au apărut și modul în care au influențat evoluția gândirii teolo-

gice. Cititorul descoperă astfel că raportarea creștinismului la război nu poate fi redusă la formule rigide, deoarece ea a fost modelată permanent de realitățile istorice, politice, sociale și geografice. Această nuanțare transformă volumul într-o lucrare extrem de valoroasă pentru cei interesați de dialogul dintre teologie și societate.

Cartea impresionează și prin actualitatea subiectelor abordate. Autorii analizează impactul conflictelor contemporane asupra lumii ortodoxe, dificultățile generate de interferența dintre religie și interesele politice, precum și provocările pe care acestea le ridică la adresa unității ecleziale. În același timp, sunt discutate aspecte legate de responsabilitatea morală a creștinului, de rolul liderilor religioși și de necesitatea promovării unei culturi a păcii într-o societate tot mai polarizată. Titluri de capitole precum: „Vocația păcii și aversiunea războiului”, „Abordări biblice și creștine timpurii ale războiului”, „Etica ortodoxă a războiului din perspectiva teoriei darului”, „Dimensiunea ortotică a războiului nevăzut în conștiința ortodoxă contemporană”, „Ars bellum sau de ce este necesar să fie proeții pe front”, „Războiul fratricid din Ucraina – o hârtie de turnesol pentru Ortodoxia românească?” sau „Rugăciuni și rânduieli ale ritului bizantin pentru vreme de război” vă vor determina, cu siguranță, să lecturați cartea.

Un alt aspect apreciabil este caracterul profund interdisciplinar al volumului. Autorii demonstrează că fenomenul războiului nu poate fi analizat exclusiv din perspectivă dogmatică, ci necesită un dialog deschis cu istoria, filosofia, dreptul și științele sociale. Această deschidere conferă lucrării o relevanță extinsă, transformând-o într-un instrument util atât pentru cercetători și studenți, cât și pentru orice cititor preocupat de locul religiei în viața publică.

Desigur, densitatea informațiilor și nivelul academic al studiilor presupun un cititor familiarizat cu terminologia teologică și cu contextul istoric al Ortodoxiei. Din acest motiv, lectura poate solicita o atenție sporită, însă efortul este din plin răsplătit prin bogăția ideilor și prin perspectivele variate oferite.

În ansamblu, *Biserica și războiul: credință, ideologie, politică* este o lucrare solidă, bine documentată și extrem de actuală. Fără a propune răspunsuri dogmatice definitive, volumul invită la o reflecție critică asupra responsabilității morale și spirituale a creștinului în fața violenței și a suferinței. Prin echilibrul abordării, volumul demonstrează că promovarea păcii, a dialogului și a solidarității rămâne una dintre misiunile fundamentale și de neschimbat ale creștinismului.

Prof. dr. Mihai FLOROIA

Războieni, biserică-mausoleu, unică în România!

Biserica cu hramul Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril din Războieni a fost ridicată în 1496, după 20 de ani de la luptele din Valea Albă, pentru pomenirea ostașilor moldoveni căzuți în bătălie, laolaltă răzeși, ostași, boieri. Otomanii au avut o armată de 150.000 de oameni, pierderi de 30.000, Moldova a adunat 10.000 de ostași din care 200 au murit și 800 au fost luați prizonieri. Cronicarul Grigore Ureche scrie: „Au strâns Ștefan Vodă trupurile morților, movilă de cei morți au făcutu și pe urmă s-au zidit deasupra oaselor o biserică, unde trăiește și astăzi întru pomenirea sufletelor”!

Pisania, se spune cea mai mare dintre toate ale lui Ștefan cel Mare:

„În zilele Bincredinciosului și de Hristos, iubitorul Domn, Io, Ștefan Voievod, din mila lui Dumnezeu Domn al Țării Moldovei, fiul lui Bogdan Voievod, în anul 6984 (1476), iar al Domniei sale anul 20 curgător, s-a ridicat puternicul Mahomed, împăratul turcesc, cu toate forțele sale răsăritene, și încă și Basarab Voievod, poreclit Laiotă, a venit cu el, cu toată țara sa basarabească.

Și au venit să prade și să ia Țara Moldovei. Și au ajuns până aici, la locul numit Pârăul Alb. Și noi, Ștefan Voievod, cu fiul nostru Alexandru, am ieșit înaintea lor aici și am făcut mare război cu ei, în luna iulie 26. Și cu voia lui Dumnezeu au fost înfrânți creștinii de către păgâni. Și au căzut acolo

multime mare de ostași ai Moldovei. Atunci și tătarii au lovit Moldova de ceea parte. De aceea a binevoit, Io, Ștefan Voievod, cu buna sa voință, a zidi

această Biserică în numele arhistrategului Mihai și întru rugă sieși, și Doamnei sale Maria, și fiilor săi Alexandru și Bogdan și pentru amintirea și întru pomenirea tuturor dreptcredincioșilor creștini care s-au prăpădit aici. În anul 7004 (1496), iar anul Domniei sale anul 40 curgător, în luna noiembrie 8.”

A fost biserică parohială până în 1734, apoi până în 1793 mănăstire de călugări. În 1803 Mitropolitul Veniamin Costachi o transformă în mănăstire de maici. Construcția este cu ziduri groase, soclu de piatră, fără abside sau turle, cu trei contraforturi. Acoperișul este în patru ape, cu două

rânduri de ocnite, cărămizi smălțuite, discuri policrome cu bumbi. Alcătuirea: PRONAOS, NAOS, ALTAR. Pictura din interior se presupune a fi din sec. XIX. În secolul al XIX-lea au fost adăugate două turnuri, pridvor, eliminate la restaurarea din 1975-1977, când în urma cercetărilor se găsesc doar trupuri fără cap și s-a presupus plasarea de la începuturi, a craniilor sub altar – lucru nedemonstrat! În 1862 se pictează clopotnița. O restaurare în 1953.

Cinicul decret 410/1959 aduce transformarea mănăstirii în biserică de parohie, patru maici rămân în zonă, restul sunt trimise la alte mănăstiri. Din 1990, acestea patru, împreună cu maici venite de la Văratice, reîncep viața de obște.

Elemente de patrimoniu: Biserica – 1496, Clopotnița – sec. XIX, Stăreția veche – sec. XX; Chilia – sec. XIX-XX. În 1897 un comitet condus de profesorul V. A. Urechia și un grup de ofițeri ai Regimentului 15 Dorobanți P. Nt. au strâns fonduri și au ridicat un monument comemorativ dedicat luptei de la Valea Albă, realizat de Visenberger, sculptor alsacian. Monument inaugurat printr-o măreață sărbătoare patriotică la 27 oct. 1897.

În cimitirul mănăstirii a existat, din 1997, o parcelă a eroilor redusă la o troiță și o placă cu nume de eroi, din 2022.

Viorel NICOLAU

FABULANDIA – prima călătorie pe tărâmul magic al cărților

Sunt două lucruri esențiale care te vor face înțelept – cărțile pe care le citești și oamenii pe care-i întâlnești. (Jack Canfield)

In perioada 11-13 iunie 2026, Piatra-Neamț a făcut un pas esențial în organizarea evenimentelor culturale pentru copii și în promovarea literaturii, demers impetuos în țara cu cel mai mic

procent de cititori din UE – 30%. Compania Autonom, care are lectura stipulată în fișa postului, și Fundația Autonom, promotoare a educației la nivel național și județean, derulând numeroase proiecte educative, au facilitat organizarea primei ediții a **Festivalului de carte pentru copii și adolescenți – FABULANDIA**. Alături le-au stat Editura Humanitas Junior, reprezentată de **Iustina Croitoru**, și Inspectoratul Școlar Județean Neamț ca parteneri, cadre didactice pasionate, elevi curioși, părinți implicați. Într-o perioadă în care lectura concurează strâns cu ecranele și cu forme de divertisment rapid, întâlnirea directă dintre copii și scriitor rămâne una dintre cele mai eficiente modalități de a cultiva apetitul pentru cultură.

Timp de trei zile, peste 2000 de elevi nemțeni și nu numai s-au bucurat de prezența a 10 autori de carte pentru copii cu peste 25 de titluri de actualitate, în cadrul unor întâlniri organizate în școli, la sediul Autonom, la Teatrul Tineretului Piatra-Neamț, Biblioteca Județeană „G.T. Kirileanu” Neamț, Complexul Muzeal Neamț.

Marele dramaturg, scriitor și jurnalist, **Matei Vișniec**, a declarat deschisă ziua întâi a festivalului pe scena TT-ului. „Chapeau bas!” și admirație pentru valorile pe care le-a transmis cu atâta naturalețe sălii pline până la refuz, decretând

„lectura ca urgență națională”, apropiindu-i pe elevi de carte prin metafora rădăcinilor și a aripilor, prezentă în operele sale. De la teatru, **Matei Vișniec** a mers la Colegiul Național de Informatică, la Colegiul Național „Petrus Rareș” unde le-a vorbit elevilor despre lectură și responsabilitate socială. Director artistic al festivalului, **Adriana Ștefan** a fost așteptată în mijlocul elevilor Școlii Gimnaziale Nr. 2 și la picnicul de lectură organizat pe terasa Autonom. „Poveștile i-au tras de mânecă” pe cei mici și le-au adus în suflet bucuria evadării din cotidian pe

tărâmul Fabulandia. Poezia a propus la Școala Gimnazială Nr. 3, căci **Carmen Tiderle**, cu energia sa și dragul de cuvinte, i-a făcut pe copii să-și dorească să continue activitățile la umbra lui Calistrat Hogaș, în sala muzeului ce-i poartă numele. La unison, cei mici au ridicat versul la rang de artă. Împreună cu scriitoarea au prins dragul de a citi poezie și de a compune rime. Colegiul Tehnologic „Spiru Haret” Piatra-Neamț și Biblioteca Județeană și-au deschis porțile pentru scriitorul **Florin Irimia**. Cu emoție, s-a întors în orașul natal din „călătoria eroului” pentru a transpune *Povestea unei nopți de iarnă* într-o întâlnire de grație. În schimb, seriile de 11-12 iunie au fost încheiate cu ateliere pentru părinți pe tema cititului,

susținute de **Lavinia Stan**, la sediul Autonom.

Pentru elevii Școlii Gimna-

ziale Nr. 8 din Piatra-Neamț, participarea la festival a însemnat un parcurs firesc de interiorizare a textului literar. Întâlnirea cu **Adriana Ștefan**, desfășurată la Teatrul Tineretului, a continuat dialogul început odată cu participarea la lansarea volumului *Povești care te trag de mânecă* și aprofundat ulterior prin lectura cărții. Copiii au descoperit că o poveste nu se încheie la ultima pagină, ci continuă prin întrebările, emoțiile și interpretările fiecărui cititor. La Școala Gimnazială Nr. 8, **Florin Bican** i-a invitat pe elevi în universul lui Apolodor, transformând întâlnirea într-o conversație efervescentă despre imaginație, umor și tehnici de scriere. Întrebările curioase ale elevilor și răspunsurile pline de farmec ale autorului au demonstrat că poveștile se nasc din observație și din dorința de a privi lumea cu ochi mereu proaspeți. În dialogul cu **Ana Maria Sandu**, găzduit de Muzeul de Istorie din Piatra-Neamț, copiii au pornit într-o călătorie imaginară prin *Țara Văcilor Fericite* și *Portocalia*, înțelegând că literatura îi îndeamnă să schimbe realitatea înconjurătoare prin creativitate.

Întâlnirea cu **Ana Alfianu**, scriitoare și ilustratoare, creatoare logo-ului jucăuș al festivalului, a stat sub semnul emoției. La Școala Gimnazială „Nicu Albu” a interacționat cu elevii spirituali de la ciclul primar, iar la Fundația Autonom, cu gimnaștii de la Școlile Gimnaziale „I. Gervescu” Săvinești, Bodești și „Nicu Albu” Piatra-Neamț. Invitata a răspuns întrebărilor complexe ale cititorilor, semn că i-a cucerit prin talent, căldură și deschidere. La rândul său, scriitor polyvalent, scenarist și autor a trei

cărți pentru copii, **Mihai Mănescu** a purtat un dialog savuros, jovial, la Colegiul Național „Petrus Rareș” și la Biblioteca Județeană „G. T. Kirileanu” pe tema relației carte-film. La cea de-a doua întâlnire au participat elevi și părinți ai Școlii Gimnaziale Vaduri. Le-a oferit detalii din culisele filmelor, din „bucătăria” scrisului și le-a vorbit despre importanța lecturii. Cu **Ana Maria Sandu** alături și sub supravegherea „căpitanilor”, elevi de primar și părinți de la Școala Gimnazială „I. Gervescu” Săvinești au experimentat *O croazieră spre zgârie-nori*. A fost prima interacțiune a lor cu un autor.

Atât **Florin Bican**, cât și **Adina Popescu** au participat la întâlniri pline de farmec la Colegiul Național „Calistrat Hogaș” și la Fundația Autonom. Elevii și profesorii au aflat de la cel dintâi

Anca Iorga, Matei Vișniec și Adrian Romila

ce implică traducerea din alte limbi și cum se traduce un text prin lectură, ce a reprezentat perioada comunistă pentru tânăra Adina și cum poate deveni scrisul o formă de transfigurare a propriului trecut.

Dialogul deschis dintre autori și publicul tânăr a transformat simplul act al lecturii într-un act viu de descoperire, reflecție și bucurie împărtășită. Valoarea profundă a acestor întâlniri constă în puntea afectivă creată între copil și carte. Când autorul devine un interlocutor real, lectura nu mai este o obligație didactică rigidă, ci o experiență personală. FABULANDIA ne arată că educația se clădește prin emoție și dialog autentic, lăsând urme durabile în sufletul copiilor.

prof. Mihaela APARASCHIVEI,
prof. inv. primar Anca IORGA,
prof. inv. primar Carmen VASILICA
ANDRIESCU

Camelia Cavadia și emoția unei seri literare la Piatra-Neamț

Camelia Cavadia este o scriitoare remarcabilă prin felul în care a reușit să transforme o carieră solidă în televiziune într-o voce literară puternică și profund

deschis despre propriile temeri și despre drumul dificil către scris, iar această transparență o apropie mult de cititori.

Pe data de 10 iunie 2026, începând cu ora 18, în librăria Cărturești din Piatra-Neamț, publicul iubitor de lectură a avut onoarea de a o întâlni pe Camelia Cavadia, care și-a lansat în orașul nostru, cartea „Dansează când îți vine să plângi”. Trebuie adăugat că primul său roman,

„Vina” (2015), a primit „Premiul pentru cel mai bun debut la Festival du Premier Roman, de la Chambéry”; au urmat „Măștile fri-cii” (2016), tradus ulterior în spaniolă, sârbă și macedoneană; „Purgatoriul îngerilor” (2018) și „Sufletul lumii” (2022).

„Dansează când îți vine să plângi” descrie prietenia salvatoare, nemărginită și necondiționată a trei femei, care reușesc să își fie aproape în momentele fericite, dar mai ales în abisul suferințelor. Se cunosc din liceu, apoi trec împreună prin povara primelor joburi, prin comunismul plin de lipsuri, dar și prin succese.

Dialogul autoarei cu publicul a revelat concepția acesteia că viața este așa cum ne-o facem noi,

deși uneori trebuie să înfruntăm perioade grele, pe care nu știm să le gestionăm. *Pentru moment, nu trebuie să uităm că traversăm un răstimp privilegiat. Mi-aș dori foarte mult ca această carte să fie citită și de tineri, pentru că e foarte frumos să te fi născut în libertate, să poți face ceea ce vrei, alegerile tale să fie în conformitate cu ceea ce simți, nu cu ceea ce ți se permite. Și mi-ar plăcea ca cititorii care sunt de vârsta mea să citească cu aducere aminte, să se gândească la propriile experiențe și să se regăsească în anumite perioade istorice – a adăugat scriitoarea.*

Camelia Cavadia mărturisește că și-a țesut romanul, pornind de la faptul că prietenii sunt cele mai frumoase legături care se pot naște între oameni, cele mai minunate pe care le-a lăsat Dumnezeu. Este fascinată de acest fenomen și consideră că merită cu prisosință să fie subiectul unei cărți, în care a pus toate experiențele sale de această natură și toate prietenii pe care le-a văzut în jurul său. În cartea sa, prietenia nu este doar un fundal ci subiectul principal, iar relațiile care se nasc între aceste trei femei sunt mai importante decât evenimentele prin care trec, pentru că

devin parte din ființa lor.

Întrebările venite din partea publicului au transformat întâlnirea de la Piatra-Neamț într-o convorbire caldă, vie și profund personală, în care cititorii nu au căutat doar să afle detalii despre carte, ci și să înțeleagă mecanismele subtile și psihologice din spațiile poveștii. De la primele intervenții, s-a simțit că romanul a atins o coardă sensibilă în rândul celor prezenți, iar interogațiile au pornit nu din curiozitate superficială, ci dintr-o nevoie reală de a înțelege cum se construiește literatura care vorbește despre camaraderie, pierdere și vindecare.

recognoscibilă, de o sinceritate care se simte în fiecare pagină pe care o scrie. Debutul, venit târziu în raport cu așteptările obișnuite din lumea editorială, a surprins prin maturitate, forță emoțională și o stăpânire a limbajului care a atras imediat atenția criticilor.

Ea explorează vulnerabilitatea umană și scrie despre frică, vină, abuz și fragilitate cu o delicatețe care nu diluează durerea, ci o face inteligibilă. Personajele sunt construite cu o empatie rară, iar poveștile lor par să vină dintr-un spațiu interior, în care autoarea a avut curajul să coboare înainte de a-i invita și pe cititori. Această autenticitate este, poate, cel mai puternic element al literaturii sale. În intervențiile publice vorbește

La farmecul serii s-a adăugat și sesiunea de autografe, unde atmosfera a fost luminoasă, dominând sentimentul că fiecare semnătură nu era doar un nume pe o pagină, ci o punte între autoare și cititor, o invitație tăcută la a dansa chiar și atunci când îți vine să plângi.

Gianina BURUIANĂ

SUMAR

Mihaela APARASCHIVEI, Anca IORGA, Carmen Vasilica ANDRIESCU – *FABULANDIA* – prima călătorie pe tărâmul magic al cărților (pag. 22)

Gheorghe BRÂNZEI – Centenar OCTAVIAN PALER (pag. 9)

Gianina BURUIANĂ – Între dans și poveste • Interviu cu Smaranda Iamandi, președinta Comunității Elene din Piatra-Neamț (pag. 10-11) • *Camelia Cavadia și emoția unei seri literare la Piatra-Neamț* (pag. 23)

Olga CATRINESCU – Între lecții și tăceri: despre epuizarea profesorului modern (pag. 16)

Mihai FLOROIA – Reforma din cancelarie: între meritocrație și vechile reflexe politice (pag. 20) • Când războiul întâlnește Biserica: o carte necesară (pag. 21)

Ion GAGIM – Drama istorică a pedagogiei (I) (pag. 15)

Adina SUCIU GIURESCU – În căutarea lui Richard... • Citim sau nu piesa de teatru înainte de spectacol? (pag. 14)

Gabriela GRIGORE – Probleme actuale privind respectarea drepturilor lucrătorilor din învățământ, în județul Neamț (pag. 2-3)

Ștefan LUPU – Bacalaureatul românesc, în fața standardelor globale (pag. 1-8)

Violeta MOȘU – Tiberiu Dragoș Oprea, dirijor: „Studiul individual este fundamentul activității unui dirijor” (pag. 4) • Sunetul poartă marca identității lor artistice • Dialog cu Inge Olaru și Cristi Daniel, despre frumusețea muzicii (pag. 18-19)

Raluca NACLAD – Pulsul scenei la TT (pag. 12-13)

Viorel NICOLAU – Războieni, biserică-mausoleu, unică în România! (pag. 21)

Cristina PETRARIU – Palatul Copiilor și Asociația Culturală „Arte.Ro”, premiate la Ambasada Republicii Cehe în România (pag. 3)

Ioan Aurel POP – Goga și iarăși Goga (II) (pag. 20)

Red. – Rezultatele de la Evaluarea Națională: Concluzii și Recomandări ale organizației Salvați Copiii România (pag. 1-6) • Examenelor verii – EVALUAREA NAȚIONALĂ 2026 (pag. 5) • Examenelor verii – BACALAUREAT 2026 (pag. 6-7) • CALENDAR – iulie 2026 (pag. 11) • CALENDAR – august 2026 (pag. 14) • CALENDAR – septembrie 2026 (pag. 16)

Adrian RUSU – Tamara DAMIR: Forța sindicatelor este în unitate, iar forța educației este în oameni • Interviu cu Tamara DAMIR, președinta Centrului Sindical Ramural Teritorial Călărași din Domeniul Educației și Științei (pag. 17)

Ioan SEREDIUC – Alchimia Formei: Labirintul cromatic al lui Arcadie Răileanu (pag. 24)

Constantin TOMȘA – Rememorări nemțene - luna IULIE 2026 (pag. 4, 5, 6, 7) • Rememorări nemțene - luna AUGUST 2026 (pag. 8, 9, 10, 11)

Mariana OLTEAN TUDOSE – „Clubul Micului Jurnalist”, ediția a doua (pag. 24)

Mircea ZAHARIA – SCRIPTORIUM: DETURNAREA VACANȚELOR MUZICALE (pag. 1-19)

„Clubul Micului Jurnalist”, ediția a doua

Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România, filiala Neamț, în parteneriat cu Biblioteca Județeană „G.T. Kirileanu”, a lansat pe 30 iunie 2026, ediția a II-a a proiectului educațional „Clubul Micului Jurnalist”. Cursurile au avut loc săptămânal, și se vor încheia pe 30 iulie cu festivitatea de premiere în Sala Cupola.

Pe parcursul unei luni, copiii și adolescenții înscriși au întâlnit jurnaliști din presa scrisă și audiovizuală, reprezentanți ai instituțiilor publice și specialiști în comunicare și securitate digitală. (...) Cursanții au exersat redactarea, interviul, argumentarea care contează într-o echipă – competențe care depășesc jurnalismul și formează, mai larg, un tânăr capabil să citească critic realitatea din jurul său.

„Proiectul pornește de la o realitate simplă: astăzi, aproape fiecare copil are un telefon în buzunar și poate transmite informații. Dar între a comunica și a înțelege există o diferență. Clubul Micului Jurnalist își propune să dezvolte exact acele instrumente care contează într-o societate modernă: gândirea critică, discernământul, capacitatea de verificare, responsabilitatea față de ceea ce alegem să transmitem mai departe. Copiii și tinerii vor percepe ce se află în

spatele strălucirii acestei meserii, a imaginii de la televizor, a paginii de ziar sau a vocii de la radio. Cursul este gratuit. Anul trecut au fost 15, iar acum sunt peste 30 de cursanți.” – **Gianina Buftea**, președinte U.Z.P.R. Filiala Neamț.

La finalul programului, pe 29 iulie, cei mai buni vor primi Premiul „Viorel Tudose” – distincție acordată pentru creativitate, implicare și talent jurnalistic. Toți absolvenții primesc legitimația onorifică „Micul Jurnalist” și certificat

de participare, iar cele mai reușite lucrări vor fi publicate în presa parteneră.

Premiul „Viorel Tudose”

Distincția poartă numele celui considerat a fi patriarhul presei nemțene. Viorel Tudose s-a născut la 26 noiembrie 1943 la Gârcina și a absolvit Facultatea de Filologie a Universității din Iași. A lucrat decenii la ziarul „Ceahlăul” – mai întâi ca redactor la secția culturală, apoi ca secretar de redacție, redactor-șef și director general. El însuși se numea „făcător de ziare”.

În redacția „Ceahlăului”, Tudose a creat un veritabil laborator de formare a tinerilor jurnaliști. Lui îi revine meritul de a fi adus pentru prima oară în presă ceea ce avea să devină „școala de poezie nemțeană” – cei mai mulți scriitori ai județului au debutat în literatură și cu sprijinul său. (...) A încetat din viață în aprilie 2013.

Premiul care îi poartă numele este, în cadrul Clubului Micului Jurnalist, un omagiu adus unui om care a crezut că presa poate și trebuie să caute orizontul binelui. (N. R. – Preluare din ziarul *Viața Nemțeană*, 29 iunie 2026)

Mariana OLTEAN TUDOSE

Alchimia Formei: Labirintul cromatic al lui Arcadie Răileanu

Expoziția lui Arcadie Răileanu de la Galeria „Lascăr Vorel” (*Pictură&Grafică, 15-31 iulie 2026*) propune o esențializare riguroasă a formei și a sensului. Artistul refuză descrierea peisajului

matice și tensiuni spațiale. Pictura sa se înscrie în zona unui abstracționism liric temperat. Structura compozițională și culoarea converg spre o meditație profundă asupra memoriei, spațiului și identității culturale.

Vocabularul său formal îmbină planuri, volume și segmente ortogonale care evocă subtil arhitecturi urbane, ziduri sau ferestre. Aceste elemente nu descriu realul, ci devin semne ale unei geografii interioare, un spațiu mental născut din sedimentarea experienței culturale. Rigoarea este permanent contrabalansată de o picturalitate vibrantă. Decalajele, suprapunerile și accentele gestuale introduc o vibrație organică, generând o tensiune interioară discretă.

Culoarea deține un rol constructiv și simbolic esențial. Gama caldă, dominată de galbenuri luminoase și ocru, concentrează energia imaginii ca nucleu al memoriei afective. În opoziție, albastrurile de cobalt și ultramarin introduc dimensiunea contemplativă și pro-

funzimea, în timp ce suprafețele albe funcționează ca intervale de respirație vizuală. Această organizare cromatică și alternanța dintre materie densă și transparențe subliniază un echilibru subtil între control și libertate.

Totuși, Arcadie Răileanu evită filiația directă și își dezvoltă o poetică proprie. Demersul său se racordează astfel la tendințele neo-moderniste ale abstracției contemporane, unde rigoarea formală este pusă în slujba sensibilității.

Lucrările sale nu sunt narrative. Sensul se construiește lent prin ritmul intern al suprafețelor, invitând privitorul la o lectură progresivă.

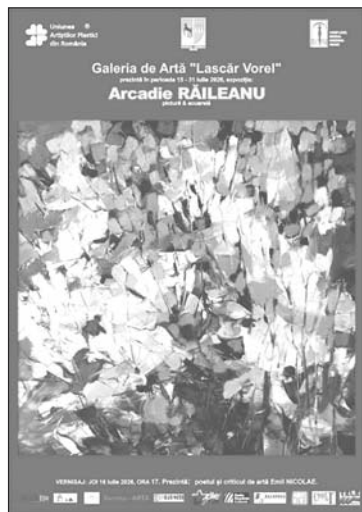
Această expoziție confirmă consistența unui demers artistic matur. Într-un context dominat de

spectaculosul imediat, opera lui Arcadie Răileanu este una a decanării. Geometria, culoarea și lu-

mina sunt convertite într-un limbaj al memoriei, demonstrând că abstracția rămâne o modalitate fertilă de investigare a ordinii interioare și a conștiinței plastice.

Ioan SEREDIUC

recognoscibil pentru a construi o realitate autonomă, guvernată de raporturi geometrice, echilibre cro-

ĂPOSTOLUL – revistă a cadrelor didactice din județul Neamț, serie nouă, apare prin colaborarea Sindicatului Învățăământ Neamț, Asociației Învățătorilor din județul Neamț (martie 1999) și Federației Sindicale a Educației și Științei din Republica Moldova (aprilie 2019)

FONDATORI • noiembrie, 1934: C. Luchian, V. Gaboreanu, V. Scripcaru, M. Stamate, I. Rafail, M. Avădanei • **martie, 1999:** Florin Florescu, Ștefan Corneanu, Gheorghe Amaice, Dumitrița Vasilca.

CONSILIUL DE ADMINISTRATIE: Ionel HOCIUNG – Președinte SLLICS Neamț, Gabriel PLOSCĂ – director general, Iosif COVASAN – director economic, Liviu Constantin RUSU, Gabriela GRIGORE.

CONSILIUL DE REDACȚIE: Mircea ZAHARIA – redactor-șef (zahariamircea@gmail.com), Gianina BURUIANĂ – redactor-șef adjunct (gianina_buruiana@yahoo.com), Angelina BEGU – redactor-șef adjunct (Chișinău) (angelinabegu@gmail.com), Violeta MOȘU, Mihai FLOROIA, Ramona-Mihaela ROȘU, Elena-Roxana IRINA (CCD Neamț), Luminița FELEA – secretară, Dorian RADU – DTP, Dorin DAVIDEANU – editor online.

ISSN - 1582-3121

Redacția
și administrația:
str. Petru Rareș nr. 24,
Piatra-Neamț.
Tel/fax:
0233.22.53.32

revista.apostolul@yahoo.com
slineamt@yahoo.com